

Nr 4 A.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1919 kl. $\frac{1}{2}$ 6 e. m.

Utlåtande angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1920 fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till lantförsvarsdepartementet.

(1:a avd.)

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

I förslaget till riksstatens fjärde huvudtitel för år 1920 har Kungl. Maj:t upptagit ordinarie anslaget till departementschefen med oförändrat belopp, 17,000 kronor.

Departements-
chefen.

I samband med detta anslag, vilket är det första i ordningen bland huvudtitelns anslag, har utskottet ansett sig böra behandla det av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen framlagda förslaget rörande ändrad uppställning av huvudtiteln. Departementschefens yttrande i denna fråga återfinnes å sid. 9—14 av det vid nämnda proposition fogade statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 9 januari 1919.

Till och med år 1913 voro anslagen under fjärde huvudtiteln upptagna under tvenne särskilda huvudgrupper, ordinarie och extra anslag. Någon efter rationella grunder verkställd gruppering av de olika anslagen var däremot icke genomförd, och huvudtiteln lämnade i fråga om överskådlighet mycket övrigt att önska. År 1913 gjordes beträffande huvudtitelns uppställning den förändringen, att anslagen utan avseende å deras natur av ordinarie eller extra sammanfördes i flera särskilda grupper med en för varje grupp gemensam överbrik, varigenom någon förbättring med avseende å överskådligheten vanns.

Huvudtitelns
uppställning.
Kungl. Maj:t
förslag.

Det av Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget till en rationell uppställning av huvudtiteln grundar sig på ett inom arméförvaltningen

utarbetat och av särskilda sakkunniga, riksstatssakkunniga, granskat förslag i förevarande hänseende. Detta förslag innebär en fullständig omläggning av huvudtitelns nuvarande uppställning och de särskilda anslagens beräkning. Medan i nu gällande riksstat anslag äro uppförda dels för en del myndigheter, formationer och inrättningar, dels också för tillgodoseende av vissa behov, såsom avlöning, förbrukningsartiklar, materialier och byggnader, utan att anslagen varken i den förra eller i den senare gruppen samla alla medel, som äro anvisade för de ändamål, anslagen angiva, har Kungl. Maj:t, med hänsyn till den minskade överskådlighet och de avsevärda olägenheter ur förvaltnings-, revisions- och bokföringssynpunkt nämnda uppställning medför, föreslagit, att anslagen hädanefter, så långt ske kan, uteslutande uppläggas på de för arméns vidmakthållande erforderliga särskilda behov av avlöningsmedel, förbrukningsartiklar, materialier och fastigheter m. m. Riksstatsens nuvarande huvudform har därigenom kunnat bibehållas och antalet anslag nedbringas därigenom, att medel, avsedda för utgifter av enahanda natur, vilka nu onödigtvis splittrats å flera anslag, sammanförts under ett och samma anslag.

Vid bestämmandet av omfattningen, antalet och benämningen av anslagen för lantförsvarets olika behov har ansetts, att i den mån så lämpligen kan ske, avseende bör fästas vid förvaltningens nuvarande organisation. I anslutning härtill har föreslagits, att anslagen i regel böra erhålla en sådan omfattning,

att med vart och ett anslag för sig tillgodoses samtliga behov av enahanda art,

att de, utöver det egentliga ändamålet, avse endast sådana omkostnader, som stå i fullt samband därmed, samt

att varje anslag kan i dess helhet ställas under förvaltning av en och samma avdelning av den centrala förvaltningsmyndigheten.

I huvudsaklig överensstämmelse med dessa allmänna grundsatser har Kungl. Maj:t fördelat utgifterna på anslag och i förslaget till riksstat uppfört anslagen i grupper, vilka motsvara arméförvaltningens särskilda departements och sjukvårdsstyrelses förvaltningsmyndighet. Anslag, som icke lämpligen kunnat hänföras till någon av de nu avsedda grupperna, hava i förslaget till riksstat uppförts under rubriken »Diverse», vilken bibehållits från den nuvarande uppställningen.

Vad anslagens benämningar angår, hava åt dessa givits en sådan formulering, att de i huvudsak angiva de slag av utgifter, för vilkas bestridande anslagen äro avsedda. I de fall, där dessa benämningar blivit väl vidlyftiga, hava anslagen därutöver i specialstater, författning-

gar m. m. ansetts kunna erhålla en förkortad benämning till lättnad i det löpande expeditionsarbetet. Så hava exempelvis anslaget till avlöning åt personal vid staber och truppförband m. fl. givits den förkortade benämningen avlöningsanslaget samt anslaget till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m. benämningen expensanslaget.

Endast i fråga om huvudtitelns ordinarie anslag har den av Kungl. Maj:t ifrågasatta nya uppställningen kunnat fullt genomföras. Anslagen å extra stat eller å tilläggsstat, vilka växla från ett år till ett annat, äro emellertid avsedda att med tillämpning av nyss angivna grunder inpassas i riksstaten under vederbörliga rubriker.

Då Kungl. Maj:ts förslag icke ansetts behöva medföra några omläggningar av arméns räkenskaps- och redovisningsväsende, har föreslagits, att detsamma skulle träda i tillämpning redan från och med år 1920, och har Kungl. Maj:t med anledning härav i nu föreliggande statsverksproposition upptagit anslagen i enlighet med ovan angivna grunder.

Genom den av Kungl. Maj:t sålunda föreslagna ändrade uppställningen av förevarande huvudtitel vinnes, enligt vad utskottet funnit, större överskådlighet i fråga om huvudtitelns olika anslag, varjämte vissa med den nuvarande uppställningen förenade olägenheter i förvaltningshänseende bortfalla. På grund härav har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att det föreliggande förslaget vinner tillämpning i fråga om fjärde huvudtitelns uppställning redan i 1920 års riksstat.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag böra följaktligen huvudtitelns särskilda anslag i riksstaten uppföras enligt följande gruppering:

A. *Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.*, omfattande anslag för avlöning och annan kontant ersättning till den vid armén anställda personalen.

B. *De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning*, omfattande anslag för kontant gottgörelse till värnpliktiga och deras familjer samt för inskrivnings- m. fl. kostnader.

C. *Undervisning, understöd, expenser m. m.*, upptagande anslag, avsedda för personalens utbildning, dit även anslagen till studiestipendier och till understöd åt föreningar och för skrifers utgivande ansetts kunna hänföras, ävensom anslag till skrivmaterialier, tryckningskostnader m. m.

De under grupperna A, B och C uppförda anslagen äro avsedda att förvaltas av arméförvaltningens civila departement.

Utskottets
yttrande.

D. *Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.*, omfattande anslag huvudsakligen för personalens förplägnad, beklädnad och övningar samt arméns förseende med hästar, fordon m. m. Dessa anslag äro avsedda att förvaltas av arméförvaltningens intendentsdepartement.

E. *Sjukvård m. m.*, omfattande anslag för hälso- och sjukvården beträffande arméns personal samt veterinärvård ävensom anskaffning av sjukvårds- och veterinärmateriel m. m. Dessa anslag komma att förvaltas av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse.

F. *Vapen och ammunition*, omfattande anslag för vapen, ammunition, målskjutningsmateriel, signal- och säkerhetsanordningar å skjutfält och skjutbanor m. m. Hit hörande anslag äro avsedda att förvaltas av arméförvaltningens artilleridepartement.

G. *Byggnader och ingenjörmateriel*, omfattande anslag för arméns byggnader, övningsfält och skjutbanor, ävensom för ingenjörmateriel. Anslagen under denna grupp komma att förvaltas av arméförvaltningens fortifikationsdepartement.

H. *Diverse*, innefattande anslaget till ersättning för rustning och rotering samt anslagen till extra utgifter och till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Det förra anslaget skulle såsom hittills förvaltas av statskontoret och de båda senare handhavas av arméförvaltningens civila departement, men disponeras direkt av Kungl. Maj:t.

Under de sålunda angivna huvudrubrikerna böra vidare de av Kungl. Maj:t i 1920 års riksstat föreslagna anslagen upptagas på följande sätt:

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

Departementschefen.

Departementet.

Arméförvaltningen.

Förstärkning av arbetskrafterna i arméförvaltningen, *förslagsanslag*, högst.

Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., *förslagsanslag*.

Tillfällig lönereglering för vissa ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, *förslagsanslag*.

Förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel, *förslagsanslag*.

Ålderstillägg, *förslagsanslag*.

Inkvartereringens ordnande i Stockholm, *reservationsanslag*.

Extra lönetillägg, *förslagsanslag*.

Ökade arvoden åt lärarpersonalen vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, *förslagsanslag*, högst.

Dagavlöningsstillägg åt indelt manskap, *förslagsanslag*.

Mötesbidrag, *förslagsanslag*.

Provisoriskt avlöningsstillägg till officerare m. fl. vid till Boden förlagda truppförband och formationer, *förslagsanslag*.

Tillfällig löneförbättring för viss personal vid armén, *förslagsanslag*.

Rekryteringskostnader, *reservationsanslag*.

Arméns reservstater, *förslagsanslag*.

Arméns personal över stat, *förslagsanslag*.

Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*.

Höjning av dagtraktamentena, *förslagsanslag*.

Flyttningersättning, *förslagsanslag*.

Resestipendier, *reservationsanslag*.

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

Penningbidrag och penningtillskott, *förslagsanslag*.

Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, *förslagsanslag*.

Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., *förslagsanslag*.

C. Undervisning, understöd, expenser m. m.

Undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, *reservationsanslag*.

Vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, *reservationsanslag*.

Vissa kostnader för krigsskolans verksamhet, *förslagsanslag*; högst.

Studiestipendier, *reservationsanslag*.

Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, *reservationsanslag*.

Frivilliga skytteväsendets befrämjande, *reservationsanslag*.

Soldathemsverksamhet, *reservationsanslag*.

Skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m., *reservationsanslag*.

Skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden, *reservationsanslag*.

Tryckningskostnader, *förslagsanslag*.

Vissa arbeten å mobiliseringsverket, *reservationsanslag*.

D. Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.

Mathållning, *förslagsanslag*.

Munderingsutrustning, *reservationsanslag*.

Kasernutredning, intendenturfordon m. m., *reservationsanslag*.

Överdrag till filter, *reservationsanslag*.

Intendenturutrustning åt landstormen, *reservationsanslag*.

Inventarier i nya kasernetablissemang, *reservationsanslag*.

Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden, *reservationsanslag*.

Remontering, *reservationsanslag*.

Furagering, *förslagsanslag*.

Premiering av lastautomobiler, *reservationsanslag*.

Drift och underhåll av personautomobiler, *förslagsanslag*.

Truppförbandens övningar, *reservationsanslag*.

Vinterrekrytskolor, *förslagsanslag*.

Sjötransportmateriel för Karlskrona och Vaxholms grenadjärregementens övningar, *förslagsanslag*, högst,

Fält- och fältjägstövningar, *reservationsanslag*.

Kaderövningar vid landstormen, *förslagsanslag*.

E. Sjukvård m. m.

Sjuk- och veterinärvård m. m., *reservationsanslag*.

Arméns bakteriologiska laboratorium, *förslagsanslag*.

Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, *reservationsanslag*.

F. Vapen och ammunition.

Vapen och ammunition m. m., *reservationsanslag*.

Fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel, *reservationsanslag*.

G. Byggnader och ingenjörmateriel.

Byggnader, övningsfält och skjutbanor, *reservationsanslag*.

Fullföljande av arbetena å kasernetablissemang för femton infanteriregementen, *reservationsanslag*.

Nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleriregemente m. m., *reservationsanslag*.

Merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning be-

slutade byggnadsföretag vid armén, *förslagsanslag*, att utgå av tillfälliga lånemedel.

Merkostnader för vissa efter antagandet av 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén, *förslagsanslag*.

Elektrisk kraft- och belysningsanläggning vid Hälsinge regemente, *reservationsanslag*.

Vissa arbeten å Dalregementets skjutbana vid Falun, *reservationsanslag*.

Disponerande för arméns räkning av visst antal sängplatser å läns-lasarettet i Linköping.

Inköp av vissa fastigheter, att tilläggas Järnafältet, *reservationsanslag*.

Inköp av en mässbyggnad å Frösö läger, *reservationsanslag*.

Ingenjörmateriel, *reservationsanslag*.

Flygövningar och underhåll av flygmateriel *reservationsanslag*.

Komplettering av viss ingenjörmateriel, *reservationsanslag*.

Viss ingenjörmateriel för infanteriet, *reservationanslag*.

H. Diverse.

Ersättning för rustning och rotering, *förslagsanslag*.

Extra utgifter, *reservationsanslag*.

Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, *förslagsanslag*.

Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare, *förslagsanslag*.

Beträffande det första av ovan angivna anslag eller anslaget till departementschefen, varom i denna punkt närmast är fråga, har någon förändring rörande vare sig anslagets upptagande i riksstaten eller dess belopp av Kungl. Maj:t ej nu ifrågasatts.

På grund härav och i anslutning till vad utskottet beträffande huvudtiteln förändrade uppställning anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för år 1920 upptaga ordinarie anslaget till departementschefen med oförändrat belopp, 17,000 kronor.

2:o) Kungl. Maj:t har under återopande av punkt 1 i statsrådsprotokollet föreslagit riksdagen

Departementet.

[1.]^{*}

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

dels, med godkännande av vid samma statsrådsprotokoll fogat förslag till stat, öka ordinarie anslaget till departementet, nu 130,200 kronor, med 4,000 kronor till 134,200 kronor.

dels ock medgiva, att sedan den nuvarande kanslisekreteraren å övergångsstat avgått ur tjänst, avlöning till en andre kanslisekreterare må utgå från de för den sålunda ledigblivna tjänsten anslagna medel, intill dess sådan avlöning blivit uppförd för den å staten upptagna vakanta andre kanslisekretartjänsten.

Ifråga om departementschefens yttrande rörande detta anslag får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 15—19.

Utskottets
yttrande.

I riksstaten för innevarande år finnas uppförda anslag till departementet med ett belopp av 130,200 kronor och till särskild övergångsstat med 5,200 kronor.

Kungl. Maj:t har nu föreslagit, att anslaget till övergångsstat utslutes ur riksstaten och i stället uppföres såsom en särskild anslagspost under departementet. Så länge nuvarande innehavaren av den å samma stat uppförda kanslisekreterarebefattningen kvarstår i tjänst, har en andre kanslisekreterarebefattning å departementets stat med avlöning å 4,000 kronor, ansetts böra hållas vakant, i samband varmed föreslagits visst medgivande för Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga löne-dispositioner.

Genom att de vid 1918 års lagtima riksdag beviljade ökade avlöningarna för vissa vaktmästare i sin helhet numera upptagits å departementets stat har en förhöjning av detta anslag måst ske. Enahanda förhöjning har därjämte vidtagits på grund av Kungl. Maj:ts utav innevarande riksdag numera biträdda förslag i fråga om kvinnliga biträdens avlöningsförmåner.

I anslaget till departementet har med anledning av nyssnämnda omständigheter föreslagits följande ökningsar:

Övergångsstatens uppförande under förevarande anslag

(5,200—4,000).....	kronor 1,200: —
Reglering av vaktmästares avlöningsförmåner	» 1,200: —
Reglering av kvinnliga biträdens avlöningsförmåner ...	» 1,600: —
<hr/>	
Summa kronor 4,000: —	

Anslaget till departementet har följaktligen upptagits med 134,200 kronor.

Då den av Kungl. Maj:t angivna anslagsberäkningen icke givit anledning till erinran från utskottets sida, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden den 9 januari 1919 fogade förslag till stat för lantförvarsdepartementet öka ordinarie anslaget till departementet, nu 130,200 kronor, med 4,000 kronor till 134,200 kronor;

b) medgiva, att, sedan den nuvarande kanslisekreteraren å övergångsstat avgått ur tjänst, avlöning till en andre kanslisekreterare må utgå från de för den sålunda ledigblivna tjänsten anslagna medel, intill dess sådan avlöning blivit uppförd för den å staten upptagna vakanta andre kanslisekreterartjänsten.

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2) att öka ordinarie anslaget till arméförvaltningen, nu 322,104 kronor, med 40,775 kronor till 362,879 kronor.

Arméförvalt-
ningen.
[2.]

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 19—84 av åberopade statsrådsprotokollet.

Förevarande anslag är i riksstaten för år 1919 uppfört med ett belopp av 322,104 kronor. Kungl. Maj:ts
förslag.

Med anledning av de förändrade grunderna för huvudtitelns uppställning har till detta anslag överförts från anslaget till extra utgifter ett belopp av 6,000 kronor, avsett till arvode åt den person, som förordnats att bestrida arkitektsgöromålen å arméförvaltningens fortifikationsdepartements ritbyrå. På grund av den utav 1918 års lagtima riksdag beslutade omorganisationen av fältveterinärkåren, vartill medel av samma riksdag beräknades under avlöningsanslaget, har vidare å anslaget tillkommit ett belopp av 6,160 kronor.

Den av 1918 års lagtima riksdag beslutade löneregleringen för vaktmästare ävensom den av innevarande riksdag beslutade regleringen av löneförmånerna för vissa kvinnliga biträden medföra anslagsförhöjningar med respektive 2,800 och 10,400 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär vidare, att det å arméförvaltningens stat uppförda arvodet å 4,000 kronor till en ombudsman skall utgå ur staten samt att därå i stället skall uppföras en för ombudsmannen avsedd befattning i andra lönegraden, vilket förutom kostnader för vikariatsersättning m. m. medför en ökning av statens slutsumma med (5,800—4,000 =) 1,800 kronor.

Slutligen bör enligt Kungl. Maj:ts förslag anslagsposten vikariatsersättning m. m. höjas med följande belopp:

till vikariatsersättning åt ombudsmannen	kronor	225: —
» arvode åt en amanuens	»	1,800: —
» arvoden åt e. o. tjänstemän m. m.	»	3,650: —
» vikariatsersättning åt kvinnliga biträden	»	4,000: —
» renskrivning	»	1,540: —
» arvodesförhöjning åt extra biträden	»	2,400: —
Summa kronor		13,615: —

För ifrågavarande ändamål har jämväl å tilläggsstaten för år 1919 äskats 10,990 kronor.

Kungl. Maj:ts äskanden i fråga om detta anslag å 1920 års stat framgå av följande tablå:

Belopp å 1919 års riksstat	kronor	322,104: —
» överflyttat från anslaget till extra utgifter	»	6,000: —
Fältveterinärkårens omorganisation	»	6,160: —
Lönereglering för vaktmästare	»	2,800: —
» » kvinnliga biträden	»	10,400: —
Ombudsmannabefattningens uppförande å ordinarie stat	»	1,800: —
Förhöjd vikariatsersättning m. m.	»	13,615: —
Summa kronor		362,879: —

Förutom ovan angivna förändringar i fråga om ordinarie anslaget till arméförvaltningen har Kungl. Maj:t i samband därmed äskat medel å extra stat för följande nya tjänster och med desamma förenad vikariatskostnad:

1 tjänsteman av tredje lönegraden	kronor	7,800: —
3 tjänstemän av andra lönegraden å 5,600 kronor ...	»	16,800: —
1 tjänsteman av första lönegraden	»	3,900: —
1 kvinnligt biträde av tredje lönegraden	»	2,350: —
1 kvinnligt biträde av andra lönegraden	»	1,950: —
1 vaktmästare	»	1,570: —
vikariatsersättning	»	1,420: —
Summa kronor		35,790: —

Av de nya tjänsterna skulle en tjänsteman av vardera tredje och andra lönegraderna placeras å en av Kungl. Maj:t föreslagen särskild revisionsbyrå inom arméförvaltningens civila departement, medan en tjänsteman av andra lönegraden skulle avses för tjänstgöring å vardera intendentsdepartementet och sjukvårdsstyrelsen. Tjänstemannen av första lönegraden skulle placeras å fortifikationsdepartementet samt av de kvinnliga biträdena, det av tredje lönegraden å artilleridepartementet och det av andra å intendentsdepartementet. Vaktmästarbefattningen slutligen skulle erfordras med anledning av skedd utvidgning av ämbetsverkets lokaler.

De av Kungl. Maj:t sålunda ifrågasatta tjänsterna hava med hänsyn till en eventuell omorganisation av arméförvaltningen nu föreslagits till uppförande å extra stat, varvid löneförmåner beräknats med iakttagande av att de blivande innehavarna böra vidkännas avdrag å sina löneförmåner, motsvarande avgifterna för egen pensionering. För ändamålet har begärts ett extra anslag å 35,800 kronor. Ett under anslaget till extra utgifter till en extra föredragande hos arméförvaltningen beräknat belopp skulle däremot vid ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag icke vidare behöva tagas i anspråk.

I samband med detta anslagsäskande har Kungl. Maj:t även föreslagit anställande å fortifikationsdepartementet av en värmeingenjör för handläggning av ärenden angående ångpanne-, värme-, vatten- och belysningsanläggningar, vilkens till 10,000 kronor beräknade arvode ansetts böra från år 1920 utgå från anslaget till bränsle, lyse m. m.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om ökade avlöningsförmåner m. m. åt arméförvaltningens ombudsman ävensom förhöjning av de till vikariatsersättning m. m. beräknade anslagsposterna har utskottet funnit sig böra tillstyrka. Den av Kungl. Maj:t i övrigt föreslagna ökningen å förevarande ordinarie anslag, vilken ökning är en följd av riksdagens tidigare fattade beslut i fråga om fältveterinärkårens omorganisation och löneregleringarna för vaktmästare och kvinnliga biträden har ej givit utskottet anledning till erinran.

Vad därefter beträffar de av Kungl. Maj:t föreslagna nya befattningarna å extra stat för utökning av ämbetsverkets arbetskrafter har utskottet, då behov av personalförstärkning synes utskottet föreligga, icke velat motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag härutinnan.

Kungl. Maj:ts förslag om anställande av en värmeingenjör har icke givit anledning till annan erinran från utskottets sida än att det såsom arvode åt honom beräknade beloppet, vilket för år 1920 föreslagits att

Utskottets
yttrande.

utgå av det nya anslaget till bränsle och lyse m. m., i överensstämmelse med det av riksstatssakkunniga framlagda förslaget rörande beräkningen av särskilda anslagen lämpligen torde böra utgå av avlöningsanslaget och upptagas i den under samma anslag intagna förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran.

På grund av vad utskottet sålunda anfört, får utskottet beträffande 1920 års anslag hemställa,

att riksdagen må öka ordinarie anslaget till arméförvaltningen, nu 322,104 kronor, med 40,775 kronor till 362,879 kronor.

Förstärkning
av arbets-
krafterna i
arméförvalt-
ningen.

[3.]

4:o) Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *förstärkning av arbetskrafterna i arméförvaltningen* å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 35,800 kronor.

Avlöning till
personal vid
staber och
truppförband
m. m.

[4.]

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att
dels i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., förslagsanslag*»,
dels — med godkännande av uppgjorda förslag till nya stater för generalitetet, generalstaben, artilleristaben, kommandantskapen, rullföringsbefälhavare med biträden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater, remonteringsstyrelsen, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriskjutskolorna, krigsskolan, militärläkares undervisning samt fackskolorna för värnpliktiga medicine kandidater, veterinärer, tandläkare och apotekare, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, militärbeväring på Gottland, överstelöjtnanter och majorer vid de sex fördelningskavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen, trängkårerna, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg — under detta anslag anvisa ett belopp av 22,008,000 kronor,

dels besluta, att för åtnjutande av de med den nya vaktmästarbeställningen vid fortifikationsstabens huvudstation förenade avlönings-

förmåner skola gälla enahanda villkor och bestämmelser, som av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställts beträffande vaktmästarnas vid arméförvaltningen avlöningsförmåner,

dels medgiva, att nuvarande förste vaktmästaren vid fortifikationen P. E. Bergqvist må vid övergången till den nya lönestaten för ålders- tilläggs åtnjutande tillgodoräkna sig den tid han innehaft sin nuvarande beställning,

dels medgiva, att uppkommande besparingar å de för manskapets avlöning i vederbörande truppförbandsstater uppförda medel må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, under åren 1919 och 1920 användas för anställande av furirer av andra klassen utöver det antal, som i staten för vederbörligt regemente finnes angivet,

dels ock, med ändring av vad därutinnan blivit genom 1914 års härordning bestämt, besluta, att Norrlands artilleriregemente skall vara förlagt med regementets huvuddel i Östersund och med en kanondivision om tre batterier i Boden.

Departementschefens yttrande rörande detta anslag förekommer å sid. 85—230 av åberopade statsrådsprotokollet.

Enligt riksstatssakkunnigas av Kungl. Maj:t biträdda förslag bör under förevarande anslag beräknas *Kungl. Maj:ts framställning.*

A. Lön, dagavlöning, tjänstgöringspenningar, arvoden, ersättning för bränsle och lyse åt underofficerare och vederlikar m. fl. avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater.

B. Inkvarterings- och servisbidrag.

C. Ökad avlöning för de till tjänståldern 27 äldsta bataljonsläkarna och 13 äldsta bataljonsveterinärerna.

D. Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband.

E. Fyllnad till fanjunkares dagavlöning åt sergearter, kommanderade såsom biträden hos regementsintendenter, samt arvoden till sjukvårds- och hovslagarbeställningsmän, förordnade att förrätta sjukvårdsförråds- resp. hovslagarunderofficers åligganden.

F. Lönetillägg åt vissa furirer.

G. Dagavlöning åt indelt manskap.

H. Kostnader för musikelever vid infanteriet.

I. Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation.

J. Gottgörelse för egna tjänstehästar.

K. Vissa arvoden m. m.

L. Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av furage- och sjukvårdsuppbördsman- samt köksföreståndarbefattningar ävensom för anställande tillfälligtvis av maskinister, eldare, kokerskor, tillsyningsmän m. fl. och för ändring i utgående arvoden.

A. Lön, dagavlön, tjänstgöringspenningar m. fl. avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater.

Under förevarande rubrik har upptagits

dels *generalitetet, staber m. m.*, innefattande staterna för generalitetet, generalstaben, artilleristaben, kommendantskapen, rullföringsbefälhavare med biträden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren och fältläkarstipendiater samt remonteringsstyrelsen,

dels *undervisningsverken*, innefattande staterna för krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriskjutskolorna, krigsskolan ävensom militärläkares undervisning samt fackskolorna för värnpliktiga medicine kandidater, veterinärer, tandläkare och apotekare,

dels ock *truppförband m. m.*, innefattande staterna för infanteriet, kavalleriet, artilleriet, fortifikationen och ingenjörtrupperna, trängen, intendenturen, garnisonssjukhusen, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen.

Till denna anslagspost hava från äldre anslag överförts följande belopp:

från anslaget till	generalitetsstaten	kronor	172,340: —
» » »	generalstaben	»	296,175: —
» » »	generalstabens övningar m. m. »	»	25,430: —
» » »	artilleristaben	»	17,625: —
» » »	kommendantsstaten	»	61,302: 50
» » »	intendenturkåren	»	735,840: 60
» » »	avlöning åt bataljonsläkare vid fältläkarkåren	»	87,900: —
» » »	stipendier vid fältläkarekåren ...	»	21,600: —
» » »	de värnpliktigas avlöning m. m. »	»	250,390: —
» » »	rese- och traktamentspenningar »	»	28,771: —
» » »	remontering m. m.	»	7,325: —
» » »	avlöning och rekrytering m. m. »	»	18,694,306: 25

från anslaget till extra utgifter	kronor	15,400: —
» » » krigshögskolor	»	64,050: —
» » » ridskolan	»	29,103: —
» » » skjutskolan för infanteriet och kavalleriet	»	31,659: —
» » » artilleriskjutskolor	»	14,634: —
» » » krigsskolan	»	79,455: —
» » » arméns kasernutredning m. m.	»	15,200: —
» » » militärläkares m. fl. under- visning	»	10,650: —
» » » garnisonssjukhusen	»	102,020: —
» » » arméns sjuk- och veterinärvård	»	37,000: —
Summa kronor		20,798,176: 35

För år 1920 har Kungl. Maj:t ansett följande ökningar i fråga om denna anslagspost erforderliga:

Härordningens genomförande beträffande garni- sonspastorn i Boden	kronor	1,000: —
Lönereglering för vaktmästare	»	5,480: —
Överflyttning av generalintendenten från intenden- turkårens stat till staten för generalitetet	»	10,555: —

Nya behov:

Ökade kostnader för generalstabens	»	2,360: —
Ökad avlöning till redogöraren vid remonterings- styrelsen	»	300: —
Ökade kostnader för ridskolan	»	2,942: 50
Ökad traktamentsersättning å läkaren vid skjut- skolan	»	80: —
Militärläkares undervisning	»	13,000: —
Vissa ökningar i truppförbandens stater	»	27,615: —
Vissa ändringar i intendenturkårens stat	»	3,977: 50
Summa kronor		67,310: —

Det för härordningens genomförande i fråga om garnisonspastorns i Boden avlöning beräknade beloppet av 1,000 kronor avser att bereda nämnda befattningshavare en från 3,000 till 4,000 kronor förhöjd avlöning.

I fråga om vaktmästares löneförmåner avser Kungl. Maj:ts framställning ett fullföljande av det utav 1918 års lagtima riksdag i samma fråga fattade beslut.

Generalintendentens överflyttande till generalitets stat från intendenturkårens stat har likaledes av Kungl. Maj:t ifrågasatts. Någon anslagsökning erfordras icke på grund härav.

Vad därefter de nya anslagsbehoven angår har Kungl. Maj:t äskat särskilda medel för anordnande av ytterligare fackutbildningskurser för utbildning av militärläkare m. fl. Å intendenturkårens stat har nyuppförts en för förplägnadsanstalten i Hässleholm avsedd förvaltarbeställning, varjämte en överstelöjtnantsbeställning uppflyttats till överstebeställning. Beträffande övriga personalstater hava i huvudsak endast företagits av 1914 års härordning eller tidigare fattade riksdagsbeslut föranledda förändringar. I fråga om staterna för garnisonssjukhusen hava en del mindre utökningar och jämkningar företagits. Sålunda har en avlöningsförhöjning från 3,500 till 6,000 kronor beräknats för den vid garnisonssjukhuset i Stockholm anställda apotekaren, varjämte ifrågasatts att vid apoteket anställa ett tekniskt biträde med benämningen apoteksskarl.

Vad slutligen angår staten för arméns sjuksköterskekår har föreslagits, att ytterligare ett antal sköterskor skola anställas vid arméns truppförband ävensom att ersättning skall utgå med vissa förhöjda belopp.

Beträffande övriga ovan under rubriken nya behov upptagna anslagsökningar hava endast mindre väsentliga förändringar av Kungl. Maj:t ifrågasatts.

Förevarande anslagspost har av Kungl. Maj:t för år 1920 beräknats till 20,865,486 kronor 35 öre.

Å 1919 års tilläggsstat har anslag ansetts erforderligt för bestridande av vissa ökade kostnader för generalstaben med 7,800 kronor och fackutbildningskurser med 10,000 kronor, vilka belopp var för sig upptagits såsom särskilda anslag.

På grund av det stora antalet vakanser inom manskaps- och underbefälsgraderna har Kungl. Maj:t i samband med framställning rörande anslagsbehovet för år 1920 begärt bemyndigande att disponera för vakant beställning anslagna avlöningsförmåner under åren 1919 och 1920 till anställande av ökat antal furirer av andra klassen.

Tillika har Kungl. Maj:t i detta sammanhang gjort framställning om viss ändring av den godkända härordningen i fråga om förläggningen av Norrlands artilleriregemente.

B. Inkvarterings- och servisbidrag.

Enligt gällande reglemente för arméns avlöning under fred utgår till arméns fast anställda personal inkvarterings- och servisbidrag med belopp, som angivas i en vid samma reglemente såsom bilaga fogad tariff.

För Svea och Göta livgarden, Livgardet till häst och Svea artilleriregemente bestridas dessa kostnader av Stockholms stad, som dock uppbär ett årligt belopp såsom lindring däri. Detta belopp utgår såsom särskilt anslag å riksstaten.

Kostnaderna för inkvarterings- och servisbidrag åt övriga truppförband och formationer utgå däremot från anslaget till inkvarteringskostnader, å riksstaten för närvarande upptaget med 1,088,307 kronor.

Detta belopp har nu av Kungl. Maj:t upptagits såsom särskild anslagspost i avlöningsanslaget.

•

C. Ökad avlöning för de till tjänståldern 27 äldsta bataljonsläkarna och 13 äldsta bataljonsveterinärerna.

Enligt den av 1911 års riksdag beslutade omorganisationen av fältläkarkåren utgår ett lönetillägg om 1,000 kronor till en var av de 27 till tjänståldern äldsta bataljonsläkarna.

För bestridande av de härmed förenade kostnaderna finnes å riksstaten uppfört ett särskilt ordinarie förslagsanslag, benämnt »Ökad avlöning för de till tjänståldern äldsta bataljonsläkarna». Anslaget utgår numera med 27,000 kronor. Detta belopp har upptagits i beräkningen av avlöningsanslaget.

Av de 27 bataljonsveterinärer, som efter genomförd organisation av fältveterinärkåren skola finnas, skola de 13 äldre erhålla kaptens av andra klassen avlöningsförmåner och de 14 yngre löjtnants av första klassen avlöningsförmåner. Samtliga dessa veterinärer hava emellertid i staterna upptagits med löjtnants av första klassen löneförmåner.

För bestridande av merkostnaderna hava särskilda medel beräknats under avlöningsanslaget till ett belopp av 16,445 kronor.

Anslagsposten i sin helhet har alltså upptagits till 43,445 kronor.

D. Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteri-truppförband.

Enligt den av 1918 års riksdag beslutade omorganisationen av fältveterinärkåren skall veterinärvården vid infanteriregementen, förlagda till orter, dit beridna truppförband jämväl äro förlagda, ombesörjas av de vid sistnämnda truppförband anställda ordinarie veterinärerna. Vid de övriga infanteriregementena skall däremot avtal träffas med civil veterinär angående veterinärvårdens ombesörjande. För bestridande av härmed förenade kostnader finnes under rubrik »Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband» under avlöningsanslaget beräknat ett belopp av 5,000 kronor.

Enahanda belopp har för ändamålet beräknats jämväl för år 1920.

E. Fyllnad till fanjunkares dagavlöning åt sergeanter, kommenderade såsom biträden hos regementsintendenter m. m.

Enligt § 44 av gällande reglemente för arméns avlöning under fred äger underofficer, vilken kommenderas till tjänstgöring såsom biträde hos stabsintendenten vid militärbefälet på Gottland eller hos regementsintendent, att åtnjuta fanjunkares dagavlöning, att utgå i första rummet från de för hans beställning i stat beräknade dagavlöningsmedel samt, vad därutöver erfordras, från anslaget till arméns diverse intendenturbehov.

I enlighet med riksstatssakkunnigas av Kungl. Maj:t biträdda förslag böra de kostnader för ifrågavarande ändamål, som för närvarande utgå från anslaget till arméns diverse intendenturbehov, hädanefter bestridas från avlöningsanslaget. Kostnaderna hava beräknats till 11,497 kronor 50 öre.

Från anslaget till arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m. utgå för närvarande arvoden à 8 kronor i månaden till sjukvårds- och hovslagarbeställningsmän, vilka förordnas att förrätta sjukvårdsförräds- respektive hovslagarunderofficers åligganden.

Då jämväl dessa kostnader, uppgående till 2,688 kronor, ansetts böra bestridas från förevarande anslag, har denna anslagspost för år 1920 beräknats till (11,497: 50 + 2,688 =) 14,185 kronor 50 öre.

F. Lönetillägg åt vissa furirer.

För beredande av lönetillägg med 180 eller i vissa fall 240 kronor för år åt furirer, som äro eller varit gifta och fortfarande hava minderårigt barn hos sig och som hava en tjänstetid av minst sex år, finnes för närvarande under avlöningsanslaget beräknat ett belopp av förslagsvis 40,000 kronor.

Samma belopp har beräknats för år 1920.

G. Dagavlöning åt indelt manskap.

Vid vissa truppförband kvarstå ännu indelta korpraler, vicekorpraler och meniga. För korpraler och vicekorpraler äro i vederbörande stater beräknade s. k. korpralstillägg med 120 kronor för korpral och 60 kronor för vicekorpral. Däremot är till det indelta manskapet utgående dagavlöning om 40 öre åt korpral, 30 öre åt vicekorpral och beställningsman och 20 öre åt menig beräknad under en särskild post av avlöningsanslaget.

Under samma post är även beräknad dagavlöning för indelta korpraler, vicekorpraler och beställningsmän samt meniga, vilka på grund av den vid armén rådande underbefälsbristen inbeordras till tjänstgöring i egenskap av underbefäl, instruktörer eller beställningsmän vid skolor och övningar utom vanliga repetitionsövningar. Antalet tjänstgöringsdagar av förevarande slag har för innevarande år beräknats till 23,000 för korpraler, vicekorpraler och beställningsmän samt till likaledes 23,000 för meniga.

Posten till dagavlöning åt indelt manskap har av Kungl. Maj:t upptagits till 28,796 kronor 80 öre.

H. Kostnader för musikelever vid infanteriet.

Under avlöningsanslaget äro för närvarande beräknade kostnader för musikelever vid infanteriet med tillhoppa 8,800 kronor.

Motsvarande belopp har jämväl för år 1920 befunnits erforderligt.

I. Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation.

Uti nuvarande riksstat finnes uppfört ett förslagsanslag av högst 1,891 kronor till ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns om-

organisation. Anslaget är avsett för bestridande av vissa i vederbörande stater förut upptagna avlöningsförmåner, som skulle utgå endast så länge vederbörande innehavare kvarstode i vissa befattningar, avsedda att indragas.

Det för år 1920 härför erforderliga beloppet har av Kungl. Maj:t beräknats till 1,431 kronor.

J. Gottgörelse för tjänstehästar.

Gottgörelse av ifrågavarande art har hittills beräknats

i staten för generalitetsstaten	kronor	24,450: —
» » » generalstabens fast anställda personal.....	»	49,090: —
» » » artilleristaben.....	»	765: —
» » » kommendantsstaten	»	5,355: —
» » » krigshögskolan	»	1,530: —
» » » artilleri- och ingenjörhögskolan	»	1,530: —
» » » ridskolan	»	1,530: —
» » » skjutskolan för infanteriet och kavalleriet	»	765: —
» » » krigsskolan	»	1,015: —
» » » remonteringsstyrelsen	»	1,530: —
Därjämte är under avlöningsanslaget för ändamålet beräknat ett belopp av.....	»	561,595: —
eller med tillhopa kronor		649,155: —

För år 1920 har ett belopp av 523,000 kronor av Kungl. Maj:t ansetts tillfyllest.

K. Vissa arvoden m. m.

Från åtskilliga anslag under huvudtiteln utgår för närvarande avlöning i form av arvoden till personal av skilda kategorier. I enlighet med riksstatssakkunnigas av Kungl. Maj:t upptagna förslag böra dessa arvoden sammanföras under avlöningsanslaget och, om de ej äro uppförda i stat, upptagas i en särskild förteckning, avsedd att årligen bi-

fogas statsverkspropositionen såsom bilaga till beräkningen över anslaget i dess helhet.

Till avlöningsanslaget har nu föreslagits överflyttande av följande belopp:

från anslaget till skrivmaterialier, expenser och				
		bränsle m. m. för arméförvalt-		
		ningen	kronor	2,670: —
»	»	» avlöning och rekrytering m. m.	»	22,400: —
»	»	» landstormen	»	143,075: —
»	»	» de värnpliktigas avlöning, inskriv-		
		ning och redovisning m. m.	»	1,440: —
»	»	» arméns mathållning	»	116,036: 13
»	»	» furagering av arméns hästar	»	11,050: —
»	»	» arméns diverse intendenturbehov	»	1,277: 50
»	»	» arméns kasernutredning samt ved,		
		ljus och vatten	»	57,406: 89
»	»	» arméns vapen, ammunition och		
		målskjutningsmateriel samt artil-		
		leriets övningar och materiel	»	18,620: —
»	»	» arméns byggnader, mötesfält och		
		kommendantskapsutgifter samt		
		fortifikationens övningar och ma-		
		teriel	»	35,413: 05
»	»	» arméns sjuk- och veterinärvård		
		samt hovbeslag m. m.	»	1,277: 50
»	»	» remontering m. m.	»	100,710: —
»	»	» extra utgifter	»	900: —

eller tillhopa kronor 512,276: 07

Ytterligare en del arvoden hava av Kungl. Maj:t föreslagits att från med år 1920 uppföras i förenämnda förteckning. Sålunda hava arvoden ansetts erforderliga för avlöande av maskinister vid vissa etablissemang och för juridiska biträden åt arméfördelningschefer m. fl., varjämte ökade arvoden och expenser ansetts böra tillerkännas viss landstormspersonal och cheferna för remontdepåerna.

Anslagsposten har med anledning härav beräknats uppgå till ett belopp av 536,159 kronor 7 öre.

- L. Oförutsedda utgifter för upprätthållande tillfälligtvis av furage- och sjukvårds-uppbördsman- samt köksföreståndarbefattningar ävensom för anställande tillfälligtvis av maskinister, eldare, kokerskor, tillsyningsmän m. fl. och för ändring i utgående arvoden.

Till oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av vissa befattningar eller eventuell förhöjning av utgående arvoden, om en sådan förhöjning visar sig nödvändig, har föreslagits, att medel ställas till Kungl. Maj:ts förfogande. Då utgifter av detta slag vore årligen återkommande, hava därför erforderliga medel nu beräknats å detta anslag.

I enlighet med riksstatssakkunnigas och Kungl. Maj:ts förslag, bör för ifrågavarande ändamål till avlöningsanslaget överföras från

anslaget till arméns mathållning	kronor	7,000: —
» » furagering av arméns hästar	»	1,000: —
» » arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten	»	3,000: —
» » arméns byggnader, mötesfält och kom- mendantskapsutgifter samt fortifika- tionens övningar och materiel	»	1,000: —
eller tillhopa kronor		12,000: —

Detta belopp har nu såsom särskild anslagspost beräknats under avlöningsanslaget.

* *

*

Enligt de uppgjorda beräkningarna av medelsbehovet under avlöningsanslaget skulle alltså erfordras ett belopp av sammanlagt (20,865,486: 35 + 1,088,307 + 43,445 + 5,000 + 14,185: 50 + 40,000 + 28,796: 80 + 8,800 + 1,431 + 523,000 + 536,159: 07 + 12,000 =) 23,166,610 kronor 72 öre.

På grund av inträffande vakanser har emellertid en nedsättning med 5 procent av den beräknade anslagssumman ansetts kunna ske, varför avlöningsanslaget för år 1920 av Kungl. Maj:t i avrundat tal upptagits med 22,008,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om avlöningsanslagets beräkande för år 1920 har givit utskottet anledning till följande erinringar.

Då, enligt vad utskottet erfarit, ett uppskov tillsvidare skett med uppsättandet av Norrbottens kavallerikår, torde det kunna ifrågasättas, huruvida särskild stat nu bör av riksdagen fastställas för nämnda kår under år 1920. Emellertid skulle ett uteslutande av sagda stat medföra rubbningar i ett par andra truppförbandsstater. Utskottet har därför ansett lämpligast att jämväl staten för nämnda kår nu fastställas, ehuru något uppsättande av kåren under år 1920 icke lär komma att äga rum. Dock har utskottet ansett sig kunna föreslå en av nu nämnd orsak föranledd mindre reduktion i anslagssumman.

Beträffande Kungl. Maj:ts förslag om höjning av arvodet till garnisonspastorn i Boden har utskottet inhämtat, att garnisonspastorsbefattningen för närvarande uppehålls av en i orten anställd prästman. Då den för förläggning i Boden avsedda Norrbottens kavallerikår icke nu kommer att uppsättas, torde befattningen kunna tillsvidare uppehållas på sätt, som för närvarande äger rum, varvid utskottet finner någon avlöningsförhöjning icke vara erforderlig.

Då utskottet erfarit, att det av Kungl. Maj:t till uppförande å staten för garnisonssjukhuset i Stockholm under benämningen apotekskarll ifrågasatta tekniska biträdet skall vara en kvinnlig befattningshavare, läser på grund härav en redaktionell förändring i staten böra av Kungl. Maj:t vidtagas.

Bland de av Kungl. Maj:t föreslagna särskilda arvodena torde, såsom ovan vid behandlingen av anslaget till arméförvaltningen anförts, under förevarande anslag böra upptagas jämväl det för en värmeingenjör å arméförvaltningens fortifikationsdepartement avsedda belopp å 10,000 kronor.

Enligt utskottets mening bör emellertid något beslut rörande Norrlands artilleriregementes framtida förläggning icke nu av riksdagen fattas, utan torde det tillsvidare böra ligga i Kungl. Maj:ts hand att ordna denna förläggningsfråga, varför utskottet här nedan föreslagit ett medgivande i sådant avseende.

I övrigt har utskottet funnit sig kunna tillstyrka de av Kungl. Maj:t föreslagna förändringarna i fråga om detta anslag.

Det för år 1920 erforderliga anslagsbehovet torde alltså böra beräknas på följande sätt:

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
A. Lön, dagavlönning, tjänstgöringspenningar, arvoden, ersättning för bränsle och lyse åt underofficerare och vederlikar m. fl. avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater för:			
Generalitetet, staber m. m.			
Generalitetet	217 845 —		
Generalstaben	325 565 —		
Artilleristaben	18 025 —		
Kommendantskapen	63 182 50		
Rullföringsbefälhavare med biträden	250 390 —		
Bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater	126 780 —		
Remonteringsstyrelsen	7 625 —	1 009 412 50	
Undervisningsverken.			
Krigshögskolan	31 425 —		
Artilleri- och ingenjörhögskolan	34 225 —		
Ridskolan	34 040 50		
Skjutskolan vid infanteriet och kavalleriet	31 739 —		
Artilleriskjutskolorna	14 634 —		
Krigsskolan	79 715 —		
Militärläkares undervisning samt fackskolorna för värnpliktiga medicine kandidater, veterinärer, tandläkare och apotekare	23 650 —	249 428 50	
Truppförband m. m.			
Infanteriet	— —	10 332 903 30	
Kavalleriet	— —	2 339 378 50	
Artilleriet	— —	3 772 441 —	
Fortifikationen och ingenjörtrupperna	— —	1 336 012 75	
Trängen	— —	779 470 70	
Intendenturen	— —	778 449 10	
Garnisonssjukhusen m. m.			
Garnisonssjukhuset i Stockholm	105 525 —		
„ å Karlsborg	4 350 —		
„ i Boden	11 900 —		
Arméns sjuksköterskekår	44 460 —	166 235 —	
Polispersonalen.			
Polispersonalen i Boden och Karlsborg	— —	50 755 —	20 864 486 35
Transport	— —	— —	20 864 486 35

	Kronor.		Kronor.		Summa kronor.
Transport	—	—	—	—	20 864 486 35
B. Inkvarterings- och servisbidrag, förslagsvis	—	—	—	—	1 088 307 —
C. Ökad avlöning för de till tjänståldern 27 äldsta bataljonsläkarna och 13 äldsta bataljonsveterinärerna	—	—	—	—	43 445 —
D. Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband	—	—	—	—	5 000 —
E. Fyllnad till fanjunkares dagavlöning åt sergenter, kommenderade såsom biträden hos regementsintendenten, förslagsvis	—	—	11 497	50	
Arvoden à 8 kronor i månaden till sjukvårds- och hovslagarbeställningsmän, vilka förordnas att förrätta sjukvårdsförråds- resp. hovslagarunderofficers åligganden, förslagsvis	—	—	2 688	—	14 185 50
F. Lönstillägg åt vissa furirer, förslagsvis	—	—	—	—	40 000 —
G. Dagavlöning åt indelt manskap:					
Infanteriet	—	—	27 943	20	
Kavalleriet	—	—	853	60	28 796 80
H. Kostnader för musikelever vid infanteriet	—	—	—	—	8 800 —
I. Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation	—	—	—	—	1 431 —
J. Gottgörelse för tjänstehästar	—	—	—	—	523 000 —
K. Vissa arvoden m. m.	—	—	—	—	546 159 07
L. Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av furage- och sjukvårdsuppbördsman. samt köksföreståndarebefattningar ävensom för anställande tillfälligtvis av maskinister, eldare, kokerskor, tillsyningsmän m. fl. och för ändring i utgående arvoden, förslagsvis	—	—	—	—	12 000 —
Summa kronor	—	—	—	—	23 175 610 72

Avräknas på grund av inträffande vakanser från den sålunda upptagna summan 5 procent återstår ett belopp av i runt tal 22,016,830 kronor. På grund av vad utskottet ovan rörande Norrbottens kavallerikår anfört, torde detta belopp kunna avjämnas nedåt till 21,975,000 kronor.

Vad Kungl. Maj:t i fråga om anslag å 1919 års tilläggsstat föreslagit i samband med nu behandlade ärenden, har ej givit utskottet anledning till erinran.

Beträffande 1920 års stat hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., förslagsanslag*»,

b) — med godkännande av de uppgjorda förslagen till nya stater för generalitetet, generalstaben, artilleristaben, kommandantskapen, rullföringsbefälhavare med biträden, bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater, remonteringsstyrelsen, krigshögskolan, artilleri- och ingenjörhögskolan, ridskolan, skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, artilleriskjutskolorna, krigsskolan, militärläkares undervisning samt fackskolorna för värnpliktiga medicine kandidater, veterinärer, tandläkare och apotekare, truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, militärbefälet på Gottland, överstelöjtnanter och majorer vid de sex fördelningskavalleriregementena, artilleriets fabriker och tyganstalter, fortifikationen, ingenjörkårerna och fälttelegrafkåren, officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen, trängkårerna, intendenturkåren, garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, arméns sjuksköterskekår samt polispersonalen i Boden och å Karlsborg; dock med iakttagande av ovan upptagna jämkningar rörande staterna för kommandantsskapen och garnisonssjukhuset i Stockholm — under detta anslag anvisa ett belopp av 21,975,000 kronor,

c) besluta, att för åtnjutande av de med den nya vaktmästarbeställningen vid fortifikationsstabens huvudstation förenade avlöningsförmåner skola gälla enahanda villkor och bestämmelser, som av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställts beträffande vaktmästarnas vid arméförvaltningen avlöningsförmåner,

d) medgiva, att nuvarande förste vaktmästaren vid fortifikationen P. E. Bergqvist må vid övergången till den nya lönestaten för åldertilläggs åtnjutande tillgodoräkna sig den tid han innehaft sin nuvarande beställning,

e) medgiva, att uppkommande besparingar å de för manskapets avlöning i vederbörande truppförbandsstater uppförda medel må, efter Kungl. Maj:ts beprövande, under åren 1919 och 1920 användas för anställande av furirer av andra klassen utöver det antal, som i staten för vederbörligt regemente finnes angivet,

f) med ändring av vad därutinnan blivit genom 1914 års härordning bestämt, besluta, att Norrlands artilleriregemente tillsvidare må förläggas på sätt, Kungl. Maj:t bestämmer.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlåtas angående tillfällig lönerreglering för vissa ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, tillsvidare under fjärde huvudtiteln å extra stat för år 1920 beräkna ett förslagsanslag av 64,700 kronor.

Tillfällig lönerreglering för vissa ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen.

[5.]

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6) att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlåtas angående förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel, tillsvidare under fjärde huvudtiteln å extra stat för år 1920 beräkna ett förslagsanslag av 15,600 kronor.

Förstärkning av vissa avlöningsmedel.

[6.]

Rörande detta anslag kommer utskottet framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

8:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7) att öka ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 111,700 kronor med 4,900 kronor till 116,600 kronor.

Ålderstillägg.

[7.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 231—233.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsförhöjningen är beroende på dels förut av riksdagen fattade beslut i fråga om avlöningsförmånerna till vaktmästare och kvinnliga biträden dels ock vissa av Kungl. Maj:t föreslagna

Utskottets yttrande.

och av utskottet under olika punkter här ovan tillstyrkta förändringar beträffande åtskilliga andra befattningshavares antal och löneförmåner.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må öka ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 111,700 kronor med 4,900 kronor till 116,600 kronor.

Inkvarterin-
gens ord-
nande i
Stockholm.

9:o) Beträffande ordinarie reservationsanslaget till inkvarteringens ordnande i Stockholm har någon förändring icke av Kungl. Maj:t föreslagits.

Utskottet hemställer,

att ordinarie reservationsanslaget till inkvarteringens ordnande i Stockholm må i riksstaten för år 1920 upptagas med oförändrat belopp, 21,450 kronor.

Extra löne-
tillägg.
[8.]

10:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 8) hemställer utskottet,

att riksdagen må till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 9 januari 1919 angivna grunder, av *extra lönetillägg* åt vissa betjante, som åtnjuta avlöning från fjärde huvudtitelns medel, å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 125 kronor.

Ökade arvoden vid
skjutskolan.

[9.]

11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att för beredande av ökade arvoden åt lärarpersonalen vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet på extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av högst 4,300 kronor.

Departementschefens yttrande i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 234.

Utskottets
yttrande.

För ifrågavarande ändamål hava i 1918 och 1919 års riksstater uppförts förstärkningsanslag till ordinarie anslaget till skjutskolan för infanteriet och kavalleriet. Då detta senare anslag numera ansetts bära såsom särskilt anslag ur riksstaten uteslutas, har Kungl. Maj:t föreslagit, att för ökade arvoden åt lärarpersonalen vid ifrågavarande skola i 1920 års riksstat uppföres ett förslagsanslag, högst, 4,300 kronor, till vilket belopp nyssnämnda förstärkningsanslag uppgått.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för beredande av *ökade arvoden åt lärarpersonalen vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet* på extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 4,300 kronor.

- 12:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 10) får utskottet hemställa,

Dagavlöning
åt indelt
manskap.

[10.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för utbetalande av *tillägg till dagavlöning åt indelt manskap* med 2 kronor till korporal, vice korporal och menig beställningsman samt 2 kronor 10 öre till annan menig för tjänstgöring i egen-skap av underbefäl, instruktör eller beställningsman vid skolor och övningar utom vanliga repetitionsövningar å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 94,300 kronor.

- 13:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att för tilldelande av mötesbidrag åt vissa officerare och underofficerare jämte vederlikar å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 80,000 kronor.

Mötesbidrag.

[11.]

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 236—239 av åberopade statsrådsprotokollet.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att det till vissa gifta officerare och underofficerare vid icke kasernerade infanteriregementen utgående mötesbidraget å 2 kronor och 1 krona 50 öre skall ökas med 1 krona om dagen och följaktligen under år 1920 utgå med följande belopp, nämligen: till överste, överstelöjtnant, major och kapten med vederlikar 3 kronor samt till löjtnant, underlöjtnant, fanjunkare och sergeant med vederlikar 2 kronor 50 öre.

Utskottets
yttrande.

Detta oaktat har emellertid anslaget, som i riksstaten för innevarande år är upptaget med 114,615 kronor, ansetts kunna begränsas till 80,000 kronor, enär till år 1920 ett flertal kasernetablissemang väntas bli fullbordade.

Då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för tilldelande av *mötesbidrag* åt vissa officerare och underofficerare jämte vederlikar å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 80,000 kronor.

Provisoriskt
avlöningsstill-
lägg i Boden.

14:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 12) hemställer utskottet,

[12.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande år ägt rum, för beredande av *provisoriskt avlöningstilllägg åt officerare m. fl. vid till Boden förlagda truppförband och formationer* å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 67,600 kronor.

Tillfällig löne-
förbättring.

[13.]

15:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13) att, i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlåtas angående tillfällig löneförbättring under år 1920 för viss personal vid armén, tillsvidare under fjärde huvudtiteln å extra stat för år 1920 beräkna ett förslagsanslag av 4,020,000 kronor.

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

Rekryterings-
kostnader.

[14.]

16:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14) *dels* att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Rekryteringskostnader, reservationsanslag»,

dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 810,950 kronor.

Utredningen beträffande anslaget återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 241—245.

Kungl. Maj:ts
framställning.

I enlighet med riksstatssakkunnigas förslag har ett särskilt ordinarie anslag av reservationsanslags natur ansetts böra uppföras för bestridande av med rekryteringen sammanhängande kostnader.

Det nya anslaget motsvaras i 1919 års riksstat av följande anslag eller anslagsposter:

1. Under ordinarie avlöningsanslaget beräknade poster:		
ordinarie rekryteringskostnader	kronor	230,000: —
ytterligare »	»	200,000: —
2. Ordinarie förslagsanslaget till anställnings- och		
avskedspremier.....	»	360,600: —
3. Extra förslagsanslaget till civilanställning	»	20,000: —
	Summa kronor	810,600: —

Anslaget till rekryteringskostnader har nu av Kungl. Maj:t föreslagits att utgå med ett belopp av 810,950 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottets
yttrande.

- att riksdagen må
- a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Rekryteringskostnader, reservationsanslag*»,
 - b) under detta anslag anvisa ett belopp av 810,950 kronor.

17:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15) att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet den 9 januari 1919 fogade förslag till stater för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat öka ordinarie förslagsanslaget till arméns reservstater, nu 366,500 kronor med 95,500 kronor till 462,000 kronor.

Arméns
reservstater.
[15.]

Utredningen i ämnet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 245—247.

Ifrågavarande anslag har beräknats i enlighet med förut tillämpade grunder.

Utskottets
yttrande.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t föreslagit, får utskottet hemställa,

- att riksdagen må, med godkännande av vid statsrådsprotokollet den 9 januari 1919 fogade förslag till stater för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat öka ordinarie förslagsanslaget till arméns reservstater, nu 366,500 kronor med 95,500 kronor till 462,000 kronor.

18:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16) att öka ordinarie förslagsanslaget till arméns personal över stat, nu 240,000 kronor med 120,000 kronor till 360,000 kronor.

Arméns
personal över
stat.
[16.]

Departementschefens yttrande i ärendet återfinnes å sid. 247—250 av åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall under förevarande anslag hädan-
efter beräknas vissa rese- och traktamentskostnader, i runt tal 30,000
kronor, för arméns personal över stat, vilka kostnader hittills belastat
anslaget till rese- och traktamentspenningar.

Vidare har föreslagits, att anslaget skall ökas med ytterligare
90,000 kronor, alldenstund utgifterna under anslaget de senaste åren
väsentligt överstigit anslagsbeloppet.

Den av Kungl. Maj:t sålunda föreslagna totala anslagsökningen
utgör (30,000 + 90,000 =) 120,000 kronor.

Då utskottet funnit de av Kungl. Maj:t beträffande detta anslag
ifrågasatta ändringarna lämpliga, får utskottet hemställa,

att riksdagen må öka ordinarie förslagsanslaget
till arméns personal över stat, nu 240,000 kronor, med
120,000 kronor till 360,000 kronor.

Rese- och
traktaments-
penningar.

[17.]

19:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17) att minska
ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 220,000
kronor, med 86,000 kronor till 134,000 kronor.

Utredningen rörande anslaget förekommer i statsrådsprotokollet
sid. 250—255.

Kungl. Maj:ts
framställning.

Enligt en med ledning av inom arméförvaltningen tillgängliga
statistiska siffror uppgjord beräkning låter anslaget till rese- och trak-
tamentspenningar, i årets riksstat upptaget med 220,000 kronor, för-
dela sig på följande poster:

Lantförsvaret tillhörande personer för extra förrätt- ningar	kronor	69,510: —
Intendents- och förvaltaraspiranter under tjänstgöring vid intendenturkåren efter avlagd godkänd exa- men för transport till nämnda kår	»	12,991: —
Fälkläkarstipendiater, vilka icke tillhöra reserven	»	19,488: —
Läkare och veterinärer, som icke tillhöra armén, men tillfälligtvis tagas i anspråk för densamma	»	2,200: —
Lärare och elever för kommenderingar till gym- nastiska centralinstitutet m. m.	»	56,880: —

Arméns reservpersonal och personal över stat	kronor	31,411: —
Officerare med vederlikar vid omplacering eller transport	»	9,766: —
Artilleristabsofficerare, bataljonsläkare vid fältläkarkåren m. fl.	»	12,754: —
Officerare och underofficerare, kommenderade för utbildning av värnpliktiga (kommissarie-, krigskassörs- och velocipedordonnansskolor)	»	5,000: —
Summa kronor		220,000: —

I enlighet med riksstatssakkunniges förslag har nu ifrågasatts, att i det nya anslaget till rese- och traktamentspenningar skulle hänföras blott den första av ovan nämnda poster, medan övriga skulle upptagas under andra anslag. Till det nya anslaget skulle åter från anslagen till generalstabens övningar, expenser m. m., anslaget till landstormen och vapenanslaget överföras följande belopp:

för generalstabspersonalens tjänsteresor	kronor	1,975: —
» besiktning m. m. av landstormens gevärspersedlar	»	1,860: —
» s. k. överbesiktningar av truppförbandens artilleripjäser och handvapen (beräknad under Tit. I och II av vapenanslaget)	»	4,000: —
eller tillhopa kronor		7,835: —

Å den för generalstabspersonalens tjänsteresor beräknade posten har emellertid en förhöjning med 1,500 kronor för år 1920 ansetts erforderlig.

Då reseanslaget under en följd av år visat sig vara för lågt beräknat i förhållande till utgifterna under anslaget, har Kungl. Maj:t slutligen med anledning härav begärt en ytterligare ökning av anslaget med 55,000 kronor.

Det av Kungl. Maj:t för år 1920 äskade anslagsbeloppet utgör alltså $(69,510 + 7,835 + 1,500 + 55,000 =)$ 133,845 kronor eller i avrundat tal 134,000 kronor.

Mot vad Kungl. Maj:t sålunda i fråga om reseanslagets beräkning i 1920 års riksstat föreslagit har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, nu 220,000 kronor, med 86,000 kronor till 134,000 kronor.

Höjning av
dagtraktamen-
tenta.

[18.]

20:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 18) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande år ägt rum, för bestridande av kostnaderna för den av 1918 års riksdag beslutade tillfälliga *höjning av* de enligt resereglementet samt reglementet för arméns avlöning under fred utgående *dagtraktamentena* å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 250,000 kronor.

Flyttnings-
ersättning.

[19.]

21:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19) *dels* att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Flyttningsersättning, förslagsanslag*», *dels* ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 46,500 kronor.

Departementschefens yttrande i ämnet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 256—259.

Kungl. Maj:ts
framställning.

I enlighet med riksstatssakkunnigas förslag har i riksstaten ansetts böra uppföras ett nytt anslag, benämnt »*Flyttningsersättning*», avsett att omfatta alla nu utgående kostnader för militär och civilmilitär personals förflyttning till annan ort för tjänstgöring i särskild befattning, såsom adjutant vid fördelnings- m. fl. staber m. m., för omplacering från en tjänstgöringsort till en annan av fortifikationsofficerare, intendentur- och tygstatspersonal samt för omplacering av personal mellan vissa regementens olika förlägningsorter.

Till detta nya anslag skulle först och främst från anslaget till *rese- och traktamentspenningar* överföras kostnaderna för den förflyttade personalens egna resor. Dessa kostnader skulle beräknas till i medeltal för år 11,266 kronor.

Vidare skulle till det nya anslaget överflyttas det nuvarande anslaget till *flyttningshjälp* om 12,000 kronor.

Beräknat enligt nu angivna grunder skulle anslaget till flyttningsersättning för innevarande år alltså upptagas med $(11,266 + 12,000 =) 23,266$ kronor.

Då samtliga i anslaget ingående medel nu utgå från förslagsanslag, bör jämväl det nya anslaget erhålla karaktär av förslagsanslag.

Emellertid har en höjning av anslaget för år 1920 av Kungl. Maj:t ansetts erforderlig dels för att anslagssumman skall bringas i bättre överensstämmelse med de från anslaget utgående utgifterna, vilka en-

bart i fråga om flyttningshjälp uppgått till nära nog fem gånger det beräknade beloppet, dels ock för mötande av de ökade utgifter, som skulle bliva en följd av en utav vissa sakkunniga föreslagen omläggning av grunderna för flyttningersättnings utgående. För år 1920 har med anledning härav ytterligare ett belopp av 23,000 kronor av Kungl. Maj:t beräknats under anslaget, vilket alltså upptagits med (23,266 + 23,000 =) 46,266 kronor eller avjämnat 46,500 kronor.

Ovan berörda förslag rörande ändrade grunder för flyttningersättnings tillerkännande åt arméns personal har visserligen icke blivit för riksdagen framlagt, men har utskottet dock ansett sig kunna tillstyrka, att medel för genomförandet av en förändring härutinnan beviljas. Jämväl i övrigt har utskottet funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottets
yttrande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Flyttningersättning, förslagsanslag*»,

b) under detta anslag anvisa ett belopp av 46,500 kronor.

22:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20) *dels* att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Resestipendier, reservationsanslag*»,

Rese-
stipendier.
[20.]

dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 28,500 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 259—262 av åberopade statsrådsprotokollet.

I riksstaten finnas för närvarande uppförda tre särskilda anslag för reseedipendier, nämligen:

Kungl. Maj:ts
framställning.

åt artilleri- och ingenjööfficerare	kronor	7,000: —
» officerare vid infanteriet, kavalleriet, trängen och intendenturkåren	»	15,000: —
» militärläkare	»	2,000: —

Förutom samtliga dessa belopp skulle i enlighet med riksstatssakkunnigas av departementschefen biträdda förslag till förevarande anslag hänföras ett förut under anslaget till generalstabens övningar,

expenser m. m. upptaget belopp å 1,000 kronor till resestipendier åt generalstabsofficerare.

Kungl. Maj:t har för år 1920 därjämte föreslagit, att den för militärläkares resor avsedda anslagsposten ökas med 2,000 kronor samt att ett belopp av 1,500 kronor upptages för tilldelande av resestipendier åt militärveterinärer.

I enlighet härmed skulle det nya anslaget till resestipendier beräknas sålunda:

Resestipendier åt generalstabsofficerare	kronor	1,000: —
» » officerare vid infanteriet, kavalleriet, trängen och intendenturkåren ...	»	15,000: —
» » artilleri- och ingenjööfficerare	»	7,000: —
» » militärläkare	»	4,000: —
» » militärveterinärer	»	1,500: —
Summa kronor		28,500: —

Utskottets
yttrande.

Förevarande anslagsberäkning har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Resestipendier, reservationsanslag*»,

b) under detta anslag anvisa ett belopp av 28,500 kronor.

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

Penning-
bidrag och
penning-
tillskott.

[21.]

23:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21) *dels* att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Penningbidrag och penningtillskott, förslagsanslag*», *dels ock* att under detta anslag anvisa ett belopp av 6,218,000 kronor.

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

24:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22) *dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, förslagsanslag», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 740,600 kronor.*

Understöd åt
vissa värn-
pliktigas
familjer.
[22.]

Jämväl i fråga om denna framställning kommer utskottet framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

25:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23) *dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., förslagsanslag», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 525,300 kronor.*

Inskrivnings-,
mönstrings-
och färd-
kostnader
m. m.
[23.]

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet (sid. 266—273).

Under anslaget till de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m. äro för närvarande beräknade följande poster:

Utskottets
yttrande.

Inskrivnings- och mönstringskostnader	kronor 100,300: —
Färdkostnader	» 367,000: —
<hr/>	
Summa kronor 467,300: —	

På grund av nödvändigheten att anordna särskilda läkareundersökningar å de värnpliktiga vid tjänstgöringens början har en ökning med 25,000 kronor å den förstnämnda posten av Kungl. Maj:t ansetts erforderlig. Å posten färdkostnader har likaledes en förhöjning med 33,000 kronor beräknats.

Förevarande anslag har med hänsyn härtill av Kungl. Maj:t upptagits till $(467,300 + 25,000 + 33,000 =)$ 525,300 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., förslagsanslag»,

b) under detta anslag anvisa ett belopp av 525,300 kronor.

C. Undervisning, understöd, expenser m. m.

Undervis-
nings- och
gymnastik-
materiel m. m.
[24.]

26:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Undervisnings- och gymnastikmateriel, samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, reservationsanslag*», dels ock att under detta anslag anvisa i jämnt kronotal ett belopp av 547,621 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 274—283.

Kungl. Maj:ts
framställning.

Enligt riksstatssakkunnigas av Kungl. Maj:t biträdda förslag böra från förevarande nya anslag bestridas alla de utav undervisningsväsendet vid armén, såväl direkt föranledda som i närmaste sammanhang därmed stående kostnader såsom för: undervisningsmateriel, läroböcker i den mån kostnaderna för desamma icke skola gäldas från anslaget till tryckningskostnader, transporter till och från skolor och utbildningskurser (jämväl tillfälligtvis anordnade), rese- och traktamentsersättning, där sådan författningen enligt får utgå, jämlikt kungl. brev den 28 september 1907 medgivet hyresbidrag till officerare och underofficerare med vederlikar under tjänstgöring vid vissa skolor, det jämlikt § 37 i gällande avlöningsreglemente för armén under vistelse vid skola beviljade dagtraktamente, särskilt medgiven gottgörelse till lärare och instruktörer vid tillfälligtvis anordnade utbildningskurser, arvoden för utarbetande av läroböcker åt artilleriet och fortifikationen, samt för muséer och modellsamlingar.

För närvarande äro medel för bestridande av dylika utgifter beräknade under följande anslag, nämligen

anslaget till	krigshögskolor (18,545 från staten för krigshögskolan + 23,200 från staten för artilleri- och ingenjörhögskolan =)	kronor	41,745: —
»	» ridskolan	»	23,867: —
»	» skjutskolan för infanteriet och kavalleriet	»	26,426: —
»	» artilleriskjutskolor	»	18,366: —
»	» krigsskolan (23,911: 10 + 14,108 =)	»	38,019: 10
»	» militärläkarens och militärveterinärers undervisning	»	2,320: —

anslaget till	rese- och traktamentspenningar	kronor	52,080: —
»	» generalstabens övningar, expenser m. m.	»	18,750: —
»	» volontärskolor m. m.	»	133,170: —
»	» arméns diverse intendenturbehov	»	36,400: —
»	» arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten	»	84,366: 57
»	» arméns vapen, ammunition och mål- skjutningsmateriel samt artilleriets öv- ningar och materiel	»	18,275: —
»	» arméns byggnader, mötesfält och kom- mandantskapsutgifter samt fortifika- tionens övningar och materiel	»	2,000: —
»	» arméns fält- och fälttjänstövningar	»	35,000: —
»	» arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m.	»	13,120: —
»	» extra utgifter	»	25: —
			<hr/>
			tillhopa kronor 543,929: 67

Undervisningsanslaget har ansetts böra givas karaktär av reservationsanslag och fördelas å tre särskilda titlar, nämligen

Titel I. Undervisningsmateriel.

Titel II. De fasta undervisningsverken m. m.

Titel III. Tillfälligtvis anordnade skolor och utbildningskurser samt oförutsedda behov.

Fördelat i enlighet härmed skulle av det för innevarande år beräknade beloppet belöpa å

Titel I.	kronor	85,035: 04
Titel II.	»	155,513: 10
Titel III.	»	303,381: 86
		<hr/>
		Summa kronor 543,930: —

Titel I. Undervisningsmateriel.

Det under denna titel upptagna beloppet avser kostnader för anskaffning och underhåll av undervisnings- och gymnastikmateriel, vilken materiel med stöd av vederbörliga instruktioner och tillämpad praxis alltid sammanförts under en gemensam utgiftsgrupp. Ifrågavarande kostnader hava före världskrigets utbrott uppgått till i medeltal 0,0054 kronor för man och tjänstgöringsdag.

Då antalet tjänstgöringsdagar under år 1920 av Kungl. Maj:t beräknats till 15,140,000, har följaktligen å titeln äskats ett belopp av 81,756 kronor.

Titel II. De fasta undervisningsverken m. m.

Å denna titel har uti det från äldre anslag överförda beloppet 155,513 kronor 10 öre äskats en förhöjning med 4,870 kronor, avsedd för följande ändamål:

Pris vid ridskolans kapplöpningar	kronor 1,000: —
Höjning av det vid skjutskolan för oförutsedda utgifter avsedda beloppet	» 1,120: —
Ökade kostnader för undervisningsmateriel m. m. vid utbildningskurser för militärläkare och militärveterinärer	» 2,750: —
<hr/>	
Summa kronor 4,870: —	

Kungl. Maj:t har på grund härav å denna titel äskat ett belopp av $(155,513:10 + 4,870 =)$ 160,383 kronor 10 öre.

Titel III. Tillfälligtvis anordnade skolor och utbildningskurser samt oförutsedda behov.

För år 1920 har å denna titel en ökning av det för utbildningskurser vid generalstaben avsedda beloppet av Kungl. Maj:t ansetts erforderlig med 2,100 kronor, varigenom titelns slutsumma skulle komma att uppgå till $(303,381:86 + 2,100:— =)$ 305,481 kronor 86 öre.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det sätt, varpå förevarande anslag av Kungl. Maj:t beräknats.

Anslaget bör följaktligen i 1920 års riksstat uppföras såsom reservationsanslag med följande belopp:

Titel I.	kronor 81,756: —
Titel II.	» 160,383: 10
Titel III.	» 305,481: 86
<hr/>	
eller tillhopa kronor 547,620: 96	
(i jämnt krontal 547,621 kronor)	

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, reservationsanslag*»,

b) under detta anslag anvisa i jämnt krontal ett belopp av 547,621 kronor.

27:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25) att för anordnande av vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 60,350 kronor.

Utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet.
[25.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 284—294.

För anordnande under år 1919 av vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet anvisade nästlidet års riksdag å extra stat för år 1919 ett reservationsanslag av 51,800 kronor.

Utskottets yttrande.

Anslaget var beräknat på följande sätt:

till kulsprutekurser för sulbälternofficerare, kompanichefer och majorer.....	kronor 20,800: —
» en kurs för utbildning i skjutning och eldstrid vintertid.....	» 15,000: —
» en kurs för utbildning av underofficerare i skjutning och eldstrid	» 16,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 51,800: —

Kungl. Maj:t har nu föreslagit att för anordnande jämväl under år 1920 av motsvarande kurser ett till 60,350 kronor beräknat anslag uppföres på extra stat för samma år.

Utskottet har icke velat motsätta sig att anslag för ifrågavarande ändamål fortfarande anvisas. Mot den uppgjorda kostnadsberäkningen har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för anordnande av *vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet* å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 60,350 kronor.

28:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26) att till bestridande av vissa kostnader för krigsskolans verksamhet å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 55,000 kronor.

Vissa kostnader för krigsskolans verksamhet,

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 294—296 av åberopade statsrådsprotokollet.

[26.]

Utskottets
yttrande.

Av såväl 1917 som 1918 års riksdagar hava särskilda medel anvisats till förstärkning av krigsskolans ordinarie anslag, avsedda för bestridande av vissa ökade kostnader vid skolan, för innevarande år uppgående till 59,650 kronor.

Jämväl för år 1920 har Kungl. Maj:t för bestridande av sådana kostnader begärt ett extra anslag. Till grund för anslagsäskandet ligger följande beräkning:

Officerskursen:

1 biträdande lärare i vapenvård	kronor	300: —	
För den s. k. dubblingen av lärare			
m. fl.	»	1,500: —	
Betjäning	»	2,956: 50	kronor 4,756: 50

En reservofficerskurs:

2 kadettofficerare	kronor	1,000: —	
1 förste lärare i krigskonst o. topografi	»	600: —	
1 andre » » » » »	»	400: —	
2 biträdande lärare i krigskonst och			
topografi	»	800: —	
1 » » » gymnastik	»	150: —	
1 kompaniadjutant	»	600: —	
Betjäning	»	904: —	» 4,454: —
En ytterligare reservofficerskurs			» 4,454: —

Övriga poster:

1 köksföreståndare och furageupp- bördsman	kronor	1,500: —	
1 bataljonsadjutant, tillika vapen- underofficer och biträde åt in- tendenten	»	1,200: —	
Ökad avlöning åt betjäningen m. m. vid krigsskolan	»	11,869: 50	
Omkostnader för kurserna, såsom till praktiska övningar, bränsle och lyse samt betjäningens kaserne- ring m. m.	»	26,705: 50	» 41,275: —
Summa kronor			54,939: 50

Anslaget har i avrundat tal upptagits med 55,000 kronor.

Då utskottet icke velat motsätta sig, att medel för ifrågavarande ändamål även för år 1920 beviljas, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till bestridande av *vissa kostnader för krigsskolans verksamhet* å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 55,000 kronor.

29:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Studiestipendier reservationsanslag», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 32,200 kronor.

Studie-
stipendier.
[27.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 296 och 297.

Till förevarande nya anslag har Kungl. Maj:t i enlighet med riksstatssakkunnigas förslag gjort framställning om överflyttande av följande anslagsbelopp:

Utskottets
yttrande.

från anslaget till krigshögskolan	kronor	3,000: —
» » » krigsskolan	»	10,000: —
» » » studiestipendier för underofficerare m. fl. (hela anslagssumman).....	»	19,200: —
Summa kronor		32,200: —

Ifrågavarande belopp har nu av Kungl. Maj:t äskats såsom reservationsanslag å 1920 års ordinarie stat.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet:

att riksdagen må
a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Studiestipendier, reservationsanslag*»,
b) under detta anslag anvisa ett belopp av 32,200 kronor.

30:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 28) att öka ordinarie reservationsanslaget till understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, nu 18,000 kronor, med 6,000 kronor till 24,000 kronor.

Beträffande utredningen i fråga om detta anslag får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 297—299.

Understöd
åt föreningar
och till
skrifers
utgivande.
[28.]

Utskottets
yttrande.

Förevarande anslag har, alltsedan det från och med år 1914 uppfördes i riksstaten, utgått med 18,000 kronor.

Från anslaget hava under de senare åren efter av Kungl. Maj:t i varje fall lämnade bemyndiganden utbetalts följande årliga understöd, nämligen till

Krigsvetenskapsakademien för dess verksamhet	kronor	2,000: —
» » utgivande av akademiens handlingar	»	2,500: —
Svensk intendenturtidskrift	»	1,200: —
In- och utländska militärnyheter	»	1,000: —
Svenska militärläkarföreningen	»	1,800: —
Artilleriklubben	»	400: —
Fortifikationsklubben	»	400: —
Militärsällskapet i Stockholm	»	1,000: —
Militärlitteraturföreningen	»	990: —
Militärföreningen K. H. S.	»	300: —
Gottlands militärförening	»	500: —
Jockeyklubben	»	3,000: —
Fältrittklubbarna i riket	»	1,000: —
Ny tidning för idrott	»	500: —
Kungl. Fortifikationens historia	»	1,000: —
Summa kronor		17,590: —

Genom att det till militärlitteraturföreningen utgående understödet numera höjts, har det beviljade anslaget å 18,000 kronor helt tagits i anspråk.

Å anslaget till extra utgifter hava därjämte understöd utbetalts till tidskrift i fortifikationen för utgivande av fortifikationens historia kronor | 800: — || till pensionerade officerare vid armén | » | 1,500: — |

Dessa belopp hava hädanefters ansetts böra beräknas under förevarande anslag.

För år 1920 har Kungl. Maj:t ytterligare äskat medel dels för beredande av ett hyresbidrag om 1,500 kronor åt underofficerssällskapet i Stockholm, dels ock för oförutsedda utgifter 2,100 kronor.

En ökning av anslaget med 6,000 kronor eller till 24,000 kronor har med anledning av dessa angivna omständigheter nu av Kungl. Maj:t äskats.

Vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må öka ordinarie reservationsanslaget till understöd åt föreningar och till skrifter utgivande, nu 18,000 kronor med 6,000 kronor till 24,000 kronor.

31:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29) dels till det frivilliga skytteväsendets befrämjande å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 1,653,500 kronor; *dels ock* medgiva, att av detta anslag ett belopp av 1,000,000 kronor, motsvarande ammunitionsbidraget till äldre anslagsberättigade skyttar, ställes till förfogande av arméförvaltningens artilleridepartement för anskaffning av mobiliseringsammunition, mot det att departementet till skytteförbundens överstyrelse utlämnar 10,000,000 skarpladdade patroner m/94, med skyldighet för överstyrelsen att återställa tomhylsor och laddramar, svarande mot 90 procent av det utlämnade antalet patroner, dock med rätt för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle sådant påkalla, till överstyrelsen kontant utbetala sistnämnda belopp.

Frivilliga
skytteväsen-
dets befräm-
jande.

[29.]

Beträffande utredningen rörande detta anslagskrav får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 299—321.

Uti en inom andra kammaren väckt motion (nr 159) har därjämte av herr *O. Nilsson* i Örebro m. fl. hemställts, att Kungl. Maj:ts framställning i punkt 29 av fjärde huvudtiteln icke måtte vinna riksdagens bifall.

Motion.

I fråga om de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen.

Uti en till riksdagen avlåten den 7 mars 1919 dagtecknad proposition (nr 366) har Kungl. Maj:t ytterligare föreslagit riksdagen att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1919 utbetalas krigstidstillägg enligt de grunder, som för samma år kunna varda bestämda i fråga om krigstidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Proposition
nr 366.

Beträffande denna fråga, vilken utskottet ansett sig böra behandla i samband med skytteanslaget i övrigt, får utskottet hänvisa till det vid propositionen nr 366 fogade statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden.

Kungl. Maj:ts
framställning.

För innevarande år har riksdagen

dels till det frivilliga skytteväsendets befrämjande å extra stat anvisat ett reservationsanslag av 1,626,000 kronor,

dels ock medgivit, att av detta anslag ett belopp av 972,000 kronor, motsvarande ammunitionsbidraget till äldre anslagsberättigade skyttar, ställes till förfogande av arméförvaltningens artilleridepartement för anskaffning av mobiliseringsammunition, mot det att departementet till skytteförbundens överstyrelse utlämnar 10,800,000 skarpladdade patroner m/94, med skyldighet för överstyrelsen att återställa tomhylsor och laddramar, svarande mot 90 procent av det utlämnade antalet patroner, dock med rätt för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle sådant påkalla, till överstyrelsen kontant utbetala sistnämnda belopp.

Anslaget var av riksdagen beräknat sålunda:

till skytteförbundens överstyrelses administrationskostnader samt särskilda utgifter att utbetalas genom överstyrelsen

kronor 79,800: —

» skytteförbunden

» 145,200: —

till skytteföreningarna:

a) årsunderstöd

dels å 2 kronor till 135,000

äldre skyttar, förslagsvis kronor 270,000: —

dels å 1 krona till 25,000

mycket unga skyttar och

nybörjare, förslagsvis ... » 25,000: —

b) ammunitionsbidrag

dels till likviderande av

10,800,000 patroner m/94

att genom arméförvalt-

ningens artilleridepar-

tement tillhandahållas

skytteföreningarna för

att utdelas till 135,000

anslagsberättigade äldre

skyttar » . 972,000: —

dels att kontant tilldelas skyttföreningarna i för- hållande till antalet an- slagsberättigade skyttar med kammarammunition, ett såsom fast bestämt belopp av	kronor 56,250: —		
c) bidrag till nybildade skyttföreningar för an- skaffande av målskjut- ningsmateriel	» 3,000: —	»	1,326,250: —
till övriga utgifter: riksskyttetävling i Stock- holm år 1919	kronor 30,000: —		
understöd för anordnande av skjutbanor och andra utgifter för det frivilliga skyttväsendet	» 44,750: —	»	74,750: —
			<u>Summa kronor 1,626,000: —</u>

För år 1920 hava av Kungl. Maj:t följande förändringar i ovanstående anslagsberäkning föreslagits.

Till bestridande av *överstyrelsens administrations- m. fl. kostnader* hava äskats ytterligare 11,742 kronor, vilket belopp avsetts att disponeras sålunda:

ökade kostnader för ljus, bränsle m. m.	kronor 6,000: —
d:o för anskaffning av skyttemärken m. m.	» 4,742: —
d:o för rese- och traktamentsersättningar	» 1,000: —
	<u>Summa kronor 11,742: —</u>

Anslagsposten skulle härigenom komma att belöpa sig till 91,542 kronor.

I fråga om det för *skyttförbunden* beräknade beloppet har en förhöjning med 6,200 kronor ifrågasatts, varav 5,200 kronor för ökning av de till skyttförbundens sekreterare utgående arvoden och 1,000 kronor till förhöjt understöd åt Västerbottens skyttförbund.

Vad därefter angår det för *skytteföreningarna* avsedda anslagsbeloppet, har Kungl. Maj:t ansett sig böra beräkna detsamma efter ett antal av 125,000 äldre skyttar och 25,000 yngre skyttar. I övrigt har endast den förändringen föreslagits, att evalveringspriset satts till 10 öre för patron samt att det för yngre skyttar avsedda ammunitionsbidraget på grund av inträffad prisstegring beräknats till 3 kronor för skytt i stället för nuvarande 2 kronor 25 öre.

Beträffande slutligen den för *övriga utgifter* beräknade anslagsposten är densamma avsedd att på följande sätt disponeras:

riksskyttetävling för mellersta Sverige	kronor 10,000: —
understöd åt föreningen för befrämjande av skolung-	
domens vapenövningar	» 3,000: —
d:o för ordnande av skjutbanor m. m.	» 44,558: —
<hr/>	
Summa kronor	57,558: —

Medelsbehovet för år 1920 under förevarande anslag enligt Kungl. Maj:ts förslag framgår av nedanstående sammanställning:

till skytteförbundens överstyrelses administrations-		
kostnader samt särskilda utgifter att utbeta-		
las genom överstyrelsen	kronor	91,542: —
» skytteförbunden	»	151,400: —

» skytteföreningarna:

a) årsunderstöd

dels à 2 kronor till 125,000		
äldre skyttar, förslagsvis	kronor	250,000: —
dels à 1 krona till 25,000		
mycket unga skyttar och		
nybörjare, förslagsvis ...	kronor	25,000 —

b) ammunitionsbidrag

dels till likviderande av
10,000,000 patronerm/94
att genom arméförvalt-
ningens artillerideparte-
ment tillhandahållas
skytteföreningarna för att
utdelas till 125,000 an-

slagsberättigade äldre skyttar	kronor 1,000,000: —	
dels att kontant tilldelas skytteföreningarna i förhållande till antalet anslagsberättigade skyttar med kammarammunition, ett såsom fast bestämt belopp	» 75,000: —	
c) bidrag till nybildade skytteföreningar för anskaffande av målskjutningsmateriel	» 3,000: —	kronor 1,353,000: —
till övriga utgifter:		
riksskyttetävling för mellersta Sverige år 1920	kronor 10,000: —	
» understöd åt föreningen för befrämjande av skolungdomens vapenövnin- gar	» 3,000: —	
» understöd för anordnande av skjutbanor och andra utgifter för det frivilliga skytteväsendet	» 44,558: —	» 57,558: —
	Summa kronor 1,653,500: —	

Utskottet har icke funnit skäl föreligga att nu frångå den tidigare av riksdagen intagna ståndpunkten att till skytterörelsens befrämjande anvisa särskilda medel. Det ovannämnda av motionärerna framställda förslaget anser sig utskottet följaktligen böra avstyrka.

Däremot har utskottet, då frågan om det frivilliga skytteväsendets betingelser och ställning torde vid den i utsikt ställda försvarsrevisionen komma under övervägande, ansett sig icke böra nu förorda ett ökat anslag till denna verksamhet. I enlighet härmed anser sig utskottet för år 1920 kunna tillstyrka anslag till lika stort belopp, som i riksstaten för innevarande år för ändamålet upptagits, eller 1,626,000 kronor. Den minskning med 27,500 kronor i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, som föranledes härav, synes lämpligen kunna beräknas under rubriken

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 6 saml. 4 häft. (Nr 4 A—4 B.) 1565 19 7

Utskottets
yttrande.

»till övriga utgifter, understöd för anordnande av skjutbanor och andra utgifter för det frivilliga skytteväsendet», dock med rätt för Kungl. Maj:t att vid fastställandet av anslagsvillkoren beträffande fördelningen av minskningsbeloppet vidtaga de jämkningar, som därvid kunna finnas påkallade.

Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 366 att av tillgängliga reservationer å anslaget bereda dyrtidsbidrag åt vissa befattningshavare hos skytteförbundens överstyrelse anser sig utskottet böra tillstyrka.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må,

I. med bifall till Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag och med avslag å den av herr O. Nilsson i Örebro m. fl. i ämnet väckta motionen,

a) till det *frivilliga skytteväsendets befrämjande* å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 1,626,000 kronor;

b) medgiva, att av detta anslag ett belopp av 1,000,000 kronor, motsvarande ammunitionsbidraget till äldre anslagsberättigade skyttar, ställes till förfogande av arméförvaltningens artilleridepartement för anskaffning av mobiliseringsammunition, mot det att departementet till skytteförbundens överstyrelse utlämnar 10,000,000 skarpladade patroner m/94, med skyldighet för överstyrelsen att återställa tomhylsor och laddningar, svarande mot 90 procent av det utlämnade antalet patroner, dock med rätt för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle sådant påkalla, till överstyrelsen kontant utbetala sistnämnda belopp;

II. med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 366 medgiva, att till den vid skytteförbundens överstyrelses expedition anställda personalen, med undantag av kassaförvaltaren, må från förefintliga reservationer under extra anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande under år 1919 utbetalas dyrtidsbidrag enligt de grunder, som för samma år kunna varda bestämda i fråga om dyrtidsbidrag åt befattningshavare i statens tjänst.

32:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30) att för understödjande av soldathemsverksamhet vid arméns truppförband å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Soldathems-
verksamhet.
[30.]

Departementschefens yttrande i fråga om detta anslag förekommer i statsrådsprotokollet sid. 321 och 322.

I en inom andra kammaren väckt motion (nr 34) av herr C. J. Johansson i Uppmälby har hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under fjärde huvudtiteln gjorda framställning om anslag till soldathemsverksamheten.

Motion.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

För åren 1917—1919 har för nu ifrågavarande ändamål anslag till enahanda belopp som det nu begärda av riksdagen beviljats.

Utskottets
yttrande.

Då utskottet anser, att anslaget jämväl för år 1920 bör utgå, har utskottet icke kunnat biträda motionärens förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning och med avslag å den av herr C. J. Johansson i Uppmälby i ämnet väckta motionen, för understödjande av *soldathemsverksamhet* vid arméns truppförband å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

33:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m., reservationsanslag», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 295,733 kronor.

Skrivmate-
rialier,
expenser,
bränsle, lyse
m. m.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprokollet (sid. 322—333).

[31.]

Enligt riksstatssakkunnigas av Kungl. Maj:t biträdda förslag böra under förevarande anslag sammanföras samtliga expensutgifter, utom tryckningskostnader, vid ämbetsverk, staber och sådana expeditioner, som icke tillhöra truppförbanden. För närvarande äro medel för dylika utgifter beräknade under följande anslag, nämligen:

Kungl. Maj:ts
framställning.

anslaget till generalitetsstaten	kronor	35,990: —
» » artilleristaben	»	3,000: —
» » kommendantsstaten	»	7,767: 50

anslaget till krigshögskolor (staten för krigshögskolan)	kronor	5,330: —
» » de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m. (42,740 kronor från posten till rullföringsväsendet + 47,000 kronor från posten till inskrivnings- och mönstringskostnader =)	»	89,740: —
» » intendenturkåren	»	3,500: —
» » garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden (17,300 kronor från staten för garnisonsjukhuset i Stockholm + 8,000 kronor från staten för garnisonsjukhuset i Boden =)	»	25,300: —
» » remontering m. m. (staten för monteringsstyrelsen)	»	5,000: —
» » skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet med dess kommandoexpedition	»	18,182: —
» » skrivmaterialier, expenser och bränsle m. m. för arméförvaltningen	»	26,941: —
» » generalstabens övningar, expenser m. m.	»	32,295: —
» » volontärskolor m. m.	»	4,000: —
» » hyra, expenser m. m. vid truppförbanden	»	4,400: —
» » arméns diverse intendenturbehov	»	10,180: —
» » arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel	»	7,110: —
» » arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel	»	9,185: —
tillhopa kronor		287,920: 50

Uti den beräkning av anslaget, som förelagts riksdagen, har det samma fördelats å fyra särskilda titlar, nämligen

Titel I. Hyra, eldning, belysning och städning av vissa expeditiionslokaler.

Titel II. Skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m.

Titel III. Hyra, eldning, belysning och städning ävensom telefonabonnemang och vissa skrivmaterialier (pennor, bläck, läskapper och gummi) vid rullföringsexpeditionerna.

Titel IV. Oförutsedda expensbehov samt för centralupphandling.

Fördelat i enlighet härmed skulle av det för innevarande år beräknade beloppet belöpa å

Titel I	kronor	22,650: —
Titel II	»	169,760: —
Titel III	»	59,280: —
Titel IV	»	36,230: —
		<hr/>
Summa kronor		287,920: —

För år 1920 hava vissa ändringar i det sålunda beräknade beloppet föreslagits.

Å tit. I har Kungl. Maj:t ifrågasatt en förhöjning med 1,500 kronor, varav 500 kronor avsetts för bestridande av ökade hyresavgifter för förvaring av arkivhandlingar och 1,000 kronor för ökade hyresm. fl. kostnader för remonteringsstyrelsen.

Jämväl å tit. II har en ökning av Kungl. Maj:t begärts, avsedd för bestridande av följande kostnader:

Höjning av arméförvaltningens expensanslag	kronor	4,790: —
» » vissa arméfördelningars expensanslag	»	900: —
» » remonteringsstyrelsens expensanslag	»	600: —
		<hr/>
Summa kronor		6,290: —

Då å de övriga titlarna någon förhöjning icke blivit av Kungl. Maj:t föreslagen, skulle alltså förevarande anslag för år 1920 ökas med $(1,500 + 6,290 =)$ 7,790 kronor och upptagas till 295,710 kronor, vilket belopp för huvudtiteln avjämnande ökats med ytterligare 23 kronor till 295,733 kronor.

Vad Kungl. Maj:t beträffande detta anslag föreslagit har icke givit utskottet anledning till annan erinran än att anslaget tills vidare synes böra upptagas med 295,710 kronor, varvid sedermera torde få göras den ändring i beloppet, som kan erfordras för huvudtiteln avjämnande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m., reservationsanslag»,

Utskottets
yttrande.

b) under detta anslag anvisa ett belopp av 295,710 kronor; dock att i anslagsbeloppet må göras den ändring, som för jämnande av huvudtitelns slutsumma kan visa sig erforderlig.

Skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden.

34:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden, reservationsanslag», dels ock att under detta [32.] anslag anvisa ett belopp av 156,300 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 333—337.

Kungl. Maj:ts framställning.

I enlighet med riksstatssakkunnigas och Kungl. Maj:ts förslag böra under förevarande anslag sammanföras samtliga expensutgifter i egentlig mening, utom tryckningskostnader, vid truppförband och fördelningsvis anordnade skolor.

För närvarande utgå dylika utgifter från följande anslag, nämligen:

anslaget till hyra, expenser m. m. vid truppförbanden	kronor	126,100: —
» » arméns mathållning	»	11,500: —
» » furagering av arméns hästar	»	5,000: —
» » arméns munderingsutrustning	»	2,354: 71
» » arméns diverse intendenturbehov	»	4,817: —
» » arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten	»	2,050: —
» » anslaget till arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel (Titel IX) ..	»	4,210: —
eller tillhopa kronor		156,031: 71

Uti den beräkning av anslaget, som förelagts riksdagen, har det samma fördelats å tre särskilda titlar, nämligen

Titel I. Hyra, eldning och belysning samt städning.

Titel II. Skrivmaterialier m. m.

Titel III. Oförutsedda expensbehov samt för anskaffning av papper till redovisningsformulär m. m.

Fördelat i enlighet härmed skulle av det för innevarande år beräknade beloppet belöpa å

Titel I	kronor	7,000: —
Titel II	»	115,000: —
Titel III	»	34,032: —
Summa kronor		156,032: —

Å tit. I har av Kungl. Maj:t vidtagits en minskning med 2,000 kronor på grund av att vissa kasernetablissemang under år 1920 väntas bli färdigställda.

Däremot har å tit. II en ökning föreslagits med 2,200 kronor, beroende på vissa nytillkomna formationer.

Tit. III slutligen har för anslagets avjämnande höjts med 68 kronor.

Den totala ökningen för år 1920 belöper sig alltså till (2,200 + 68 — 2,000 =) 268 kronor, varigenom anslaget skulle uppgå till 156,300 kronor.

Då Norrbottens kavallerikår under år 1920 icke torde komma att uppsättas, lär anslaget kunna minskas med det för samma truppförband beräknade beloppet, 1,125 kronor.

Utskottets
yttrande.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran.

Det för år 1920 erforderliga anslagsbeloppet bör sålunda upptagas med (156,300 — 1,125 =) 155,175 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden, reservationsanslag»,

b) under detta anslag anvisa ett belopp av 155,175 kronor.

35:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Tryckningskostnader, förslagsanslag»; dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 120,500 kronor.

Trycknings-
kostnader.
[33.]

Utredningen ifråga om anslaget återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 338—340.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skola till förevarande nya anslag från äldre anslag överföras följande belopp, nämligen:

Kungl. Maj:ts
framställning.

anslaget till	skrivmaterialier, expenser och bränsle		
	m. m. för arméförvaltningen	kronor	2,289: —
»	» generalitetsstaten	»	340: —
»	» kommandantsstaten	»	75: —
»	» krigshögskolor (staten för artilleri- och ingenjörhögskolan)	»	300: —
»	» hyra, expenser m. m. vid truppförbanden	»	4,100: —
»	» de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m.	»	22,700: —
»	» garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden (staten för garnisonssjukhuset i Stockholm)	»	700: —
»	» tryckningskostnader för departementet med dess kommandoexpedition	»	7,000: —
»	» generalstabens övningar, expenser m. m.	»	700: —
»	» volontärskolor m. m.	»	3,000: —
»	» arméns mathållning	»	3,500: —
»	» furagering av arméns hästar	»	2,000: —
»	» arméns munderingsutrustning	»	2,000: —
»	» arméns diverse intendenturbehov	»	4,125: —
»	» arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten	»	1,450: —
»	» arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel	»	3,700: —
»	» arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikations övningar och materiel	»	4,800: —
»	» arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m.	»	2,770: —
»	» arméns diverse intendenturbehov	»	34,000: —
»	» arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel	»	13,700: —
»	» extra utgifter	»	7,166: 61
Tillhopa kronor			120,415: 61

Anslagsbeloppet har i avrundat tal av Kungl. Maj:t upptagits till 120,500 kronor.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot vad sålunda föreslagits, hemställer utskottet,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Tryckningskostnader, förslagsanslag»;

b) under detta anslag anvisa ett belopp av 120,500 kronor.

36:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 34) får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande hemliga handlingarna, hemställa,

Vissa arbeten
Å mobilise-
ringsverket.

[34.]

att riksdagen må till bestridande av kostnader för *vissa arbeten å mobiliseringsverket* å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 28,700 kronor.

D. Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.

37:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35) dels att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till arméns mathållning under titel »*Mathållning, förslagsanslag*», dels ock att minska detta anslag, nu 9,448,338 kronor, med 364,338 kronor till 9,084,000 kronor.

Mathållning.

[35.]

Rörande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

38:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36) dels att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till arméns munderingsutrustning under titel »*Munderingsutrustning, reservationsanslag*», dels ock att minska detta anslag, nu 5,471,241 kronor, med 194,630 kronor till 5,276,611 kronor.

Munderings-
utrustning.

[36.]

Jämväl i fråga om detta anslagskrav kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

Kasernutred-
ning, inten-
denturfordon
m. m.

[37.]

39:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Kasernutredning, intendenturfordon m. m., reservationsanslag», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 1,621,404 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 351—357 av åberopade statsrådsprotokollet.

Kungl. Maj:ts
framställning.

Till förevarande nya anslag hava från äldre anslag överförts följande belopp, nämligen:

från anslaget till	volontärskolor m. m.	kronor	18,600: —
»	» arméns mathållning	»	282,230: 23
»	» furagering av arméns hästar	»	45,712: —
»	» arméns diverse intendenturbehov	»	540,123: —
»	» arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten	»	606,831: 54
»	» arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel	»	8,777: 15
»	» arméns byggnader, mötesfält och kommendantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel	»	6,150: —
eller tillhopa kronor			1,508,423: 92

Enligt Kungl. Maj:ts på grund av riksstatssakkunnigas framställning nu framlagda förslag bör anslaget uppdelas på följande sätt:

Titel I. Kasern- och förplägnadsutredning.

Titel II. Intendenturfordon.

Titel III. Skidmateriel.

Titel IV. Musikmateriel.

För år 1920 har anslagsbehovet under titel I beräknats efter 8 öre för man och tjänstgöringsdag samt 1 öre för häst och tjänstgöringsdag. Titeln har av Kungl. Maj:t upptagits med 1,253,904 kronor.

Övriga titlar hava beräknats till

Titel II	kronor	170,000: —
» III	»	160,000: —
» IV	»	37,500: —

Anslaget i sin helhet har av Kungl. Maj:t upptagits med $(1,253,904 + 170,000 + 160,000 + 37,500 =) 1,621,404$ kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot beräkningen av ifrågavarande anslag, får alltså hemställa, att riksdagen må

Utskottets
yttrande.

a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Kasernutredning, intendenturfordon m. m., reservationsanslag»,

b) under detta anslag anvisa ett belopp av 1,621,404 kronor.

40:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 38) hemställer utskottet,

Överdrag till
filtar.
[38.]

att riksdagen må av det för anskaffning av överdrag till filter utav 1918 års riksdag beviljade anslag, 880,000 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 220,000 kronor.

41:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39) att av det för anskaffande av intendenturutrustning åt landstormen utav 1918 års riksdag beviljade anslag, 1,755,800 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 400,000 kronor.

Intendentur-
utrustning åt
landstormen.
[39.]

Utredningen förekommer i statsrådsprotokollet sid. 358.

Uti en inom andra kammaren av herrar G. Nilsson i Kristianstad och A. Sjöström väckt motion (nr 139) har bland annat hemställts, att riksdagen måtte besluta avslå de under olika punkter i fjärde huvudtiteln gjorda framställningarna om anslag för landstormens övningar och utrustning.

Motion
angående
övningar och
utrustning vid
landstormen.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka beviljandet av den äskade anvisningen för år 1920.

Utskottets
yttrande.

Häraf följer, att utskottet avstyrker den väckta motionen såvitt angår detta anslag. Vad motionen i övrigt beträffar har utskottet ej funnit skäl biträda det däri framställda förslaget.

Utskottet hemställer alltså,

a) att riksdagen må av det för anskaffande av *intendenturutrustning åt landstormen* utav 1918 års lagtima riksdag beviljade anslag, 1,755,800 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 400,000 kronor;

b) att herrar Nilssons i Kristianstad och Sjöströms ovanberörda motion icke må av riksdagen bifallas.

Inventarier i
nya kasern-
etablissemang.

[40.]

42:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att för inköp av inventarier i nya kasernetablissemang å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 240,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 359—362.

Utskottets
yttrande.

Förevarande anslag är avsett för anskaffande av inventarier i Första och Andra livgrenadjärregementenas samt Norra skånska infanteriregementets kasernetablissemang, varvid för varje etablissemang beräknats ett belopp av 80,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag har ej givit anledning till annan erinran från utskottets sida än att det för de bägge livgrenadjärregementena beräknade beloppet, 160,000 kronor, med hänsyn till det föga framskridna skick, i vilket arbetet å dessa regementens etablissemang befinner sig, torde kunna för år 1920 nedsättas till hälften.

Anslagsbehovet torde följaktligen böra upptagas till allenast 160,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för inköp av *inventarier i nya kasernetablissemang* å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 160,000 kronor.

Bränsle, lyse,
vatten, ren-
hållning och
tvätt vid trupp-
förbanden.

[41.]

43:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41) *dels* att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden, reservationsanslag*», *dels ock* att under detta anslag anvisa ett belopp av 2,305,316 kronor.

Rörande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen anmäla.

44:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42) dels att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till remontering m. m. under titel »Remontering, reservationsanslag», [42.]

dels ock att minska samma anslag, nu 999,655 kronor, med 114,775 kronor till 884,880 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 363—381.

Uti en inom första kammaren av herr *G. Rosén* väckt motion (nr 89) har därjämte hemställts, Motion.

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamma åtgärder för minskning av kavalleriet, samt

att, i avvaktan härpå, Kungl. Maj:ts förslag om beviljande av medel till inköp av remonter och tjänstehästar för kavalleriet icke måtte av riksdagen bifallas.

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Utgifterna under anslaget hava för innevarande år beräknats sålunda: Kungl. Maj:ts framställning.

till remonteringsstyrelsen enligt stat	kronor	13,855: —
» inköp av remonter samt inlösen av officerares tjänstehästar	»	919,400: —
» transport-, rese- och diverse kostnader	»	51,700: —
» depåkostnader	»	127,010: —
» ersättning för å depå störtade remonter	»	30,300: —
eller tillhopa kronor		1,142,265: —

Till täckande av dessa utgifter hava beräknats inflyta

genom försäljning av utrangerade stambästar	kronor	47,610: —
» ersättning för till tjänstehästar uttagna stambästar	»	95,000: —
eller tillhopa kronor		142,610: —

Det av riksdagen beviljade ordinarie anslaget för år 1919 utgör därför (1,142,265 — 142,610 =) 999,655 kronor.

Då det ordinarie anslaget beräknats efter de före kristidens inträde rådande förhållandena och sålunda för närvarande är för sitt ändamål otillräckligt, har riksdagen dessutom å extra stat för år 1919 anvisat

för höjning av medelinköpspriset för remonter från 850 kronor till 1,500 kronor samt för höjning av inlösningspriset för officerares tjänstehästar från 1,350 kronor till 1,900 kronor.....	kronor 688,600: —
» ökade transport-, rese- och diverse kostnader...	» 25,850: —
» ökad ersättning för å depå störtade remonter...	» 500: —
<hr/>	
eller tillhopa	kronor 714,950: —

Det för innevarande år beviljade ordinarie anslaget borde enligt riksstatssakkunnigas förslag vara uppdelat på följande sätt:

Utgifter.

Inköp av remonter samt inlösen av tjänstehästar...	kronor 919,400: —
Transport-, rese- och diverse kostnader.....	» 51,700: —
Depåkostnader	» 18,800: —
Å depå störtade remonter.....	» 30,300: —
<hr/>	
eller tillhopa	kronor 1,020,200: —

Inkomster.

Försäljning av utrangerade stamhästar	kronor 47,610
Ersättning för till tjänstehästar uttagna stamhästar.....	» 95,000
<hr/>	
Återstår	kronor 142,610: —
<hr/>	
Återstår	kronor 877,590: —

Övriga i 1919 års anslag ingående poster hava ur anslaget utbrutits och överförts till andra anslag.

För år 1920 har förevarande anslag av Kungl. Maj:t beräknats på följande sätt:

Posten inköp av remonter samt inlösen av tjänstehästar har föreslagits att upptagas sålunda:

för 982 ersättningsremonter å kr. 850: —	kronor 834,700: —
» 37 ökningsremonter » » 850: —	» 31,450: —
» 30 tjänstehästar » » 1,350: —	» 40,500: —
<hr/>	
Summa	kronor 906,650: —

Övriga utgiftsposter under anslaget hava sålunda upptagits:

Transport-, rese- och diverse kostnader	kronor 50,950: —
Depåkostnader	» 19,640: —
Å depå störtade remonter	» 22,750: —
<hr/>	
eller tillhopa kronor 93,340: —	

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle följaktligen utgifterna å anslaget belöpa sig till $(906,650 + 93,340 =) 999,990$ kronor.

Inkomstposterna åter hava av Kungl. Maj:t beräknats uppgå till

Försäljning av utrangerade stambästar	kronor 47,610: —
Ersättning för till tjänstehästar uttagna stambästar ..	» 67,500: —
<hr/>	
eller tillhopa kronor 115,110: —	

Det nu av riksdagen äskade beloppet utgör således $(999,990 - 115,110 =) 884,880$ kronor.

Det motionsvis framställda förslaget, att riksdagen nu skulle hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamma åtgärder för minskning av kavalieriet, anser sig utskottet icke kunna tillstyrka, särskilt med hänsyn därtill, att frågan om vårt försvarsväsendes ordnande inom en nära framtid torde bliva föremål för särskild prövning, varvid även nu ifrågasvarande organisationsfråga lär upptagas.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, finner sig utskottet jämväl i övrigt böra avstyrka motionen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herr Roséns i ämnet väckta motion

a) i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till remontering m. m. under titel »*Remontering, reservationsanslag*»,

b) minska samma anslag, nu 999,655 kronor, med 114,775 kronor till 884,880 kronor.

Utskottets
yttrande.

45:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43) dels att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till arméns hästar under titel »*Furagering, förslagsanslag*», Furagering.
[43.]

dels ock att minska detta anslag, nu 4,583,270 kronor, med 9,432 kronor till 4,573,838 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 381—384.

Utskottets
yttrande.

I enlighet med riksstatssakkunnigas förslag skulle anslaget till furagering endast avse inköp av furageartiklar, kostnader för dessas transport till konsumtionsorten, för magasinering, för annonsering om leverans av furageartiklar samt för eventuellt förekommande civil handräckning vid magasinering m. m.

På grund härav har från det äldre anslaget utbrutits vissa belopp.

Anslaget för år 1920 har nu av Kungl. Maj:t upptagits efter förut tillämpade beräkningsgrunder med 1 krona för häst och dag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till furagering av arméns hästar under titel »*Furagering, förslagsanslag*»,

b) att minska detta anslag, nu 4,583,270 kronor, med 9,432 kronor till 4,573,838 kronor.

Premiering
av last-
automobiler.

[44.]

46:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 44) får utskottet, under hänvisning till sid. 384—387 av åberopade statsrådsprotokollet, hemställa,

att riksdagen må

a) i riksstaten för år 1920 upptaga ordinarie reservationsanslaget till premiering av lastautomobiler med oförändrat belopp, 40,000 kronor,

b) medgiva, att å samma anslag under åren 1919 och 1920 uppkommande behållningar må användas till inköp för arméns räkning av lastautomobiler även som till anordnande av för dessa erforderliga garageutrymmen.

Drift och
underhåll av
person-
automobiler.

[45.]

47:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45) att för drift och underhåll av personautomobiler å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 66,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 387—390.

Drift- och underhållskostnaderna för arméns personautomobiler hava hittills bestritts från åtskilliga anslag, vilka emellertid icke numera ansetts lämna tillgång till utgifternas gäldande.

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:t har därför begärt att för ändamålet måtte såsom förslagsanslag å extra stat uppföras ett belopp av 66,000 kronor.

Då utskottet icke velat motsätta sig, att särskilda medel för detta ändamål beviljas, och ej funnit anledning till erinran mot anslagets belopp och natur, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *drift och underhåll av personautomobiler* å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 66,000 kronor.

48:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Truppförbandens övningar, reservationsanslag*», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 2,089,459 kronor.

Truppför-
bandens
övningar.
[46.]

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

anmäla.

49:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 47) får utskottet, med hänvisning till sid. 407—411 av statsrådsprotokollet, hemställa,

Vinterrekryt-
skolor.
[47.]

att riksdagen må för anordnande av *vinterrekryt-skolor* vid vissa icke kasernerade infanteriregementen å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 224,100 kronor.

50:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48) hemställer utskottet,

Sjötransport-
materiel.
[48.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till förhyrande av *sjötransportmateriel för Karlskrona och Vaxholms grenadjärregementens övningar* å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 100,000 kronor.

Fält- och
fälttjänst-
övningar.
[49.]

51:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49) dels att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till arméns fält- och fälttjänstövningar under titel »Fält- och fälttjänstövningar, reservationsanslag», dels ock att öka detta anslag, nu 600,000 kronor, med 40,000 kronor till 640,000 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 413 —418.

Kungl. Maj:ts
framställning.

Det belopp, som på grund av huvudtitelns förändrade uppställning bör för innevarande år å anslaget beräknas, har av Kungl. Maj:t upptagits på följande sätt:

å anslaget beräknas enligt hittills gällande grunder, sedan till annat anslag överförts 35,000 kronor, (600,000—35,000)	kronor 565,000: —
till anslaget överföres:	
från anslaget till arméns mathållning	» 13,138: —
» » » lega av hästar för truppför- bandens övningar	» 8,025: —
	<u>tillhopa kronor 586,163: —</u>

För år 1920 har under anslaget av Kungl. Maj:t beräknats ytterligare följande poster:

Höjning av anslaget till generalstabens fältövningar	kronor 4,500: —
Hästlejning under större fälttjänstövningar	» 49,000: —
	<u>tillhopa 53,500: —</u>

På grund härav har anslaget till fält- och fälttjänstövningar av Kungl. Maj:t föreslagits att i 1920 års riksstat uppföras med (586,163 + 53,500 =) 639,663 kronor eller avjämnat 640,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Beräkningen av förevarande anslag har icke givit anledning till erinran från utskottets sida.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till arméns fält- och fälttjänstövningar under titel »Fält- och fälttjänstövningar, reservationsanslag»,

b) öka detta anslag, nu 600,000 kronor, med 40,000 kronor till 640,000 kronor.

52:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50) att för anordnande av kaderövningar vid landstormen å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 35,000 kronor. Kader-
övningar vid
landstormen.
[50.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid 418.

Uti ovan omförmälda inom andra kammaren av herrar G. Nilsson i Kristianstad och A. Sjöström väckta motion (nr 139) har bland annat hemställts, att riksdagen måtte besluta avslå Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning. Motion.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

För utbildning av landstormsbefäl skola jämlikt gällande lag kaderövningar under en följd av år till och med år 1920 anordnas. Till bestridande av härav föranledda kostnader hava årligen anvisats särskilda förslagsanslag å 35,000 kronor, vilket belopp jämväl för år 1920 av Kungl. Maj:t nu äskats. Utskottets
yttrande.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å den i ämnet väckta motionen, för anordnande av *kaderövningar vid landstormen* å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 35,000 kronor.

E. Sjukvård m. m.

53:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51), dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Sjuk- och veterinärvård m. m., reservationsanslag*», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av i jämnt krontal 682,501 kronor. Sjuk- och
veterinärvård
m. m.
[51.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 420—438.

Enligt riksstatssakkunnigas av Kungl. Maj:t biträdda förslag bör från anslaget till sjuk- och veterinärvård m. m. bekostas Kungl. Maj:ts
framställning.

anskaffning, transport och underhåll av: första förband, sjukvårdsmateriel, sjukvårdsfordon med tillhörande fordonsutrustning, medika-

menter, inventarier i sjukhus och sjukstall samt hovbeslagssmedjor, veterinär- och hovbeslagsmateriel m. m.,

kostnader för transport av sjuka — dock ej då transporten äger rum under övningar utom förläggningssorten — samt för sjukas vård å civilt sjukhus jämlikt kungl. kungörelsen den 2 juni 1911 angående rätt till fri sjukvård och fria läkemedel under fredstid för den vid armén anställda personalen samt

kostnader för beredande av tandvård åt manskap vid vissa truppförband ävensom av sanatorievård åt sådana underofficerare, stamanställda av manskapsklassen och värnpliktiga vid armén, som intagits till vård å de å jubileumsfondens sanatorier för statstjänare reserverade platser.

För närvarande bestridas kostnaderna för nu angivna ändamål från följande anslag, nämligen:

från anslagen till garnisonssjukhusen i Stockholm,			
	å Karlsborg och i Boden	kronor	47,880: —
»	»	» arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel	» 20: —
»	»	» arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m.	» 529,859: 50
eller tillhopa kronor			577,759: 50

Uti den beräkning av anslaget, som nu förelagts riksdagen, har detsamma upptagits under sex särskilda titlar, nämligen

Titel I. Sjukvård i allmänhet.

Titel II. Sanatorievård åt personal vid armén.

Titel III. Tandvård.

Titel IV. Ögonsjukvård.

Titel V. Underhåll och sjukvårdsmateriel m. m. vid garnisons-sjukhusen.

Titel VI. Veterinärvård.

Titlarna I och VI hava beräknats efter en kostnad av 2 öre per man och tjänstgöringsdag samt 3,3 öre per häst och tjänstgöringsdag och av Kungl. Maj:t upptagits till 302,800 kronor, respektive 155,271 kronor 21 öre.

Anslagsbehovet under övriga titlar har beräknats till följande belopp:

Titel II.....	kronor 100,000: —
» III	» 46,050: —
» IV	» 15,000: —
» V	» 63,380: —

Anslaget i sin helhet har följaktligen av Kungl. Maj:t beräknats till 682,501 kronor.

Den av Kungl. Maj:t framlagda beräkningen av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottets
yttrande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Sjuk- och veterinärvård m. m., reservationsanslag»,

b) under detta anslag anvisa ett belopp av i jämnt krontal 682,501 kronor.

54:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 52) får utskottet, under hänvisning till vad statsrådsprotokollet å sid. 438—441 i ärendet innehåller, hemställa,

Arméns
bakteri-
ologiska
laboratorium.

[52.]

att riksdagen må för bestridande av kostnaderna för *arméns bakteriologiska laboratorium* å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 8,000 kronor.

55:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53) hemställer utskottet,

Frivilliga
sjukvårds-
väsendet i
krig.

[53.]

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande år ägt rum, till befrämjande av det *frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

F. Vapen och ammunition.

56:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54) dels att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel under titel »*Vapen och ammunition m. m., reservationsanslag*», dels

Vapen och
ammunition
m. m.

[54.]

ock att minska detta anslag, nu 3,709,700 kronor, med 167,989 kronor till 3,541,711 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 442 —454.

Kungl. Maj:ts
framställning.

Från det nuvarande vapenanslaget har utbrutits och till andra anslag å huvudtiteln överförs ett belopp av 224,412 kronor 40 öre, var-
emot från anslagen till artilleriskjutskolor och landstormen överförs
till vapenanslaget 2,000 kronor, respektive 19,633 kronor. Beräknat
med ledning härav skulle vapenanslaget för innevarande år belöpa
sig å $(3,709,700 - 224,412: 40 + 2,000 + 19,633 =)$ 3,506,920 kronor
60 öre.

Anslaget är numera avsett att uppdelas på följande titlar:

Titel I. Artillerimateriel.

Titel II. Artilleriammunition.

Titel III. Materiel för målskjutningsövningar med artilleripjäser.

Titel IV. Handvapen och kulsprutemateriel.

Titel V. Handvapen- och kulspruteammunition m. m.

Titel VI. Materiel för målskjutningsövningar med handvapen och
kulsprutor.

Beträffande det för år 1920 under anslaget erforderliga beloppet
hava endast sådana förhöjningar i förhållande till anslaget för inneva-
rande år av Kungl. Maj:t föreslagits, som betingats av ökade under-
hållskostnader och tjänstgöringsdagarnas stegrade antal.

Anslagsbehovet för år 1920 har av Kungl. Maj:t på grund härav
beräknats till följande belopp:

Titel I	kronor	382,480: —
Titel II	»	1,123,985: —
Titel III	»	57,000: —
Titel IV	»	308,150: —
Titel V	»	1,484,515: —
Titel VI	»	185,581: —

eller tillhopa kronor 3,541,711: —

Utskottets
yttrande.

Vid det förhållandet, att intet förstärkningsanslag till förevarande
anslag begärts på 1920 års stat, lär även i händelse av en minskad
övningstid det av Kungl. Maj:t äskade beloppet bliva erforderligt.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel under titel »*Vapen och ammunition m. m., reservationsanslag*»,

b) minska detta anslag, nu 3,709,700 kronor, med 167,989 kronor till 3,541,711 kronor.

57:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55) får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande hemliga handlingarna, hemställa,

Anskaffning
av handvapen
och kulsprute-
materiel.

att riksdagen må utav det av 1918 års riksdag för *fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel* beviljade anslaget, 5,237,400 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 1,637,400 kronor.

[55.]

G. Byggnader och ingenjörmateriel.

58:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Byggnader, övningsfält och skjutbanor, reservationsanslag*», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 1,842,645 kronor.

Byggnader,
övningsfält
och skjut-
banor.

[56.]

Utredningen i ämnet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 460—473.

Från förevarande nya anslag böra, enligt riksstatssakkunnigas förslag, bestridas kostnader för:

Kungl. Maj:ts
framställning.

mindre nybyggnader,

underhåll av: fästningsverk, hus och byggnader med deras fasta inredning, kaserngårdar med ledningar och stängsel, övningsfält, hinderbanor, hindergårdar med deras fasta hinder, ridbanor, skjutfält och skjutbaneanläggningar samt skötsel av andra lantförsvaret tillhörande eller för dess räkning upplåtna jordområden med tillhörande skog, planteringar, vägar, broar, stängsel, avlopp och dylikt,

anskaffning och underhåll av inventarier och redskap för eldsläckning samt byggnads- och maskinreparationer, tillbehör till ångpannor och centraluppvärmningsapparater m. m.,

yttre renhållning och belysning, samt
uppgörande av kostnadsförslag och tillkallande av sakkunniga.

För närvarande finnas medel för dylika ändamål anvisade under
följande ordinarie anslag, nämligen:

från anslaget till krigshögskolor	kronor	1,000: —
» » » ridskolan	»	4,500: —
» » » skjutskolan för infanteriet och kavalleriet	»	9,250: —
» » » krigsskolan	»	10,900: —
» » » arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt ar- tilleriets övningar och mate- riel	»	92,000: 25
» » » garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden	»	800: —
» » » remontering m. m.	»	7,500: —
» » » volontärskolor m. m.	»	24,900: —
» » » landstormen	»	19,950: —
» » » arméns diverse intendenturbehov	»	8,000: —
» » » arméns byggnader, mötesfält och kommendantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel	»	1,582,861: 95
» » » extra utgifter	»	450: —
Tillhopa kronor		1,762,112: 20

För år 1920 hava av Kungl. Maj:t äskats medel för bestridande av
ytterligare följande utgifter:

Ökade underhållsmedel	kronor	63,332: —
Underhållskostnader för vissa vägar	»	3,400: —
Ökade kostnader för skjutfältet vid Rosersberg	»	4,100: —
Underhållskostnader för nya byggnader tillhörande artilleriet	»	7,700: —
Mindre reparationer vid garnisonssjukhuset i Stock- holm	»	2,000: —
Summa kronor		80,532: —

Det för underhåll av vissa vägar beräknade beloppet, 3,400 kronor, har jämväl äskats å tilläggsstat för år 1919.

Ordinarie byggnadsanslaget har för år 1920 av Kungl. Maj:t upptagits med (1,762,113 + 80,532 =) 1,842,645 kronor.

Uti den av Kungl. Maj:t framlagda beräkningen av förevarande anslag hava upptagits underhållskostnader för vissa byggnader, rörande vilka uppskov med byggnadsarbetenas fullföljande beslutats. Då det knappast lärer vara att förvänta, att dessa arbeten åter igångsättas så tidigt, att underhållskostnader för de färdigställda byggnaderna erfordras redan under år 1920, torde det kunna ifrågasättas, huruvida icke någon nedsättning i anslagsbeloppet på denna grund kan äga rum. Det belopp, varmed anslaget vid sådant förhållande skulle minskas, uppgår emellertid till ett jämförelsevis obetydligt belopp. Utskottet har därför icke funnit skäl föreligga att frångå Kungl. Maj:ts förslag, mot vilket utskottet i övrigt icke funnit anledning till erinran.

Utskottets
yttrande.

Beträffande 1920 års stat hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinare anslag, benämnt »Byggnader, övningsfält och skjutbanor, reservationsanslag»,

b) under detta anslag anvisa ett belopp av 1,842,645 kronor.

59:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57) att för fullföljande av arbetena å de utav 1906 års riksdag beslutade kasern-etablissemang för femton infanteriregementen å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor.

Kasern-
etablissemang
för femton
infanteri-
regementen.

Rörande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

[57.]

anmäla.

60:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 58) att av det utav 1918 års lagtima riksdag för uppförande av nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleriregemente m. m. beviljade anslaget, 912,163 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa återstoden, 352,163 kronor.

Nya sjukhus
för vissa
truppförband.

[58.]

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 487 och 488.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beviljade 1918 års lagtima riksdag för uppförande av nya sjukhus för Väster-norrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleri-regemente m. m. ett anslag av 912,163 kronor samt anvisade därav å tilläggsstat för år 1918 210,000 kronor och å extra stat för år 1919 350,000 kronor.

Å anslaget återstå alltså oanvisade $[912,163 - (210,000 + 350,000) =]$ 352,163 kronor.

Enligt vad utskottet inhämtat, har Kungl. Maj:t numera fattat beslut om uppskov tillsvidare med uppförandet av ny sjukpaviljong för Norrlands trängkår, vilken byggnad ursprungligen beräknats draga en kostnad av 170,000 kronor.

På grund härav torde en anvisning av allenast $(352,163 - 170,000 =)$ 182,163 kronor nu vara tillfyllest.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må av det utav 1918 års lagtima riksdag för uppförande av *nya sjukhus för Väster-norrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleriregemente m. m.* beviljade anslaget, 912,163 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa 182,163 kronor.

Merkostnader
för vissa
i samband
med 1914 års
härordning
beslutade
byggnads-
företag vid
armén.

[59.]

61:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59) dels för bestridande av uppkommande merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén å extra stat för år 1920 bevilja ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor, dels ock förklara, att nämnda belopp skall tillsvidare utgå av tillfälliga lånemedel för att sedermera ersättas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål eller annan fond, dit köpeskillingarna för nu till lantförsvaret anslagna fastigheter, vilka med riksdagens samtycke försäljas, kunna komma att inflyta.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 489—499.

Kostnaderna för nu ifrågavarande byggnadsföretag framgå av nedanstående tablå:

Utskottets
yttrande.

Anslaget beviljat av riksdagen.	Anslaget avsett för:	Anslagets storlek. Kronor.	Av Kungl. Maj:t beviljade merkostnader. Kronor.	Ytterligare erforderliga merkostnader enligt beräkning aug. 1918. Kronor.	Beräknad total merkostnad. Kronor.	Kostnadsökning i %.
1915	1. Ökat stallutrymme för infanteriet	655,900	204,869	—	204,869	31
1915	2. Ökat stallutrymme för kavalleriet	412,800	—	120,000	120,000	30
1916	3. Ökat stallutrymme för artilleriet	56,000	—	75,000	75,000	134
1914	4. Förråd för vinterfordon	90,000	—	30,000	30,000	33
1914—1915	5. Nybyggnader för Norrbottens regemente	1,050,000	²⁾ 90,084	131,216 89	221,300 89	22
1915	6. Nybyggnader för Norrbottens kavallerikår	478,000	{ ²⁾ 21,500 200,000	20,000	241,500	56
1914—1915	7. Nybyggnader för Bodens artilleriregemente	692,000	500,000	⁵⁾ 300,000	⁶⁾ 800,000	116
1916	8. Befälsbyggnader för Vaxholms grenadjärregemente	395,000	—	730,000	730,000	185
1916	9. Förplägnadsanstalten i Östersund	640,000	205,000	563,000	⁶⁾ 768,000	120
1916	10. Havremagasinet i Stockholm	200,000	120,000	140,000	260,000	130
1915	11. Nybyggnader för Norrlands artilleriregemente i Östersund	986,000	383,100	495,000	⁶⁾ 878,100	89
1915	12. Nytt etablissemang för Svea ingenjörkår	¹⁾ 1,739,900	937,200	927,800	1,865,000	108
1915	13. Nytt etablissemang för Norrlands ingenjörkår	1,884,000	—	2,072,000	2,072,000	110
1915	14. Nya byggnader för Bodens ingenjörkår	651,000	{ ²⁾ 77,350 16,100	400,000	⁷⁾ 493,450	75
1915	15. Nya byggnader för fästningsingenjörkompanierna	93,000	{ ²⁾ 20,000 12,000	29,000	61,000	65

Anslaget beviljat av riksdagen.	Anslaget avsett för:	Anslagets storlek. Kronor.	Av Kungl. Maj:t beviljade merkostnader. Kronor.	Ytterligare erforderliga merkostnader enligt beräkning aug. 1918. Kronor.	Beräknad total merkostnad. Kronor.	Kostnadsökning i %.
1916	16. Nytt etablissemang för Fälttelegrafkåren	1,998,000	1,229,900	968,100	2,198,000	110
1915	17. Skidförråd	461,000	(²) 110,725	³)	³)	—
1914	18. Vinterförläggning för vissa truppförband	567,000	—	60,000	60,000	11
1915-1916	19. Landstormsförråd	433,711 51	—	150,000	150,000	35
1917	20. Till arméns kasernbyggnadsnämnd	—	195,200	—	195,200	—
Summa		13,483,311 51	4,350,600	7,211,116 89	11,423,419 89	—
Avgår av riksdagen						
a) anvisade merkostnader		—	3,000,000	—	—	—
b) från andra anslag ersatta förskjutna medel		—	319,659	—	3,319,659	—
Återstå ytterligare erforderliga merkostnader		—	—	—	⁴) 8,103,760 89	—

¹) Därav 43,900 från annat anslag. ²) Förskjutna och sedermera från annat anslag ersatta medel. ³) Kan ej nu beräknas. ⁴) Härtill komma de anslagsökningar, som kunna bli erforderliga för arméns kasernbyggnadsnämnd, vilka dock icke kunna av arméförvaltningen beräknas. ⁵) Den nya ökningen beroende på kontraktsbrott. ⁶) Kan fördelas på 1920 och 1921. ⁷) Kan fördelas på 1920, 1921 och 1922.

I överensstämmelse med vad som under de senaste åren ägt rum, har Kungl. Maj:t för bestridande av hithörande merkostnader äskat ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor.

Enligt vad utskottet erfarit, har emellertid arbetet å ett flertal av ifrågavarande byggnadsföretag numera helt eller delvis inställt; såsom framgår av följande uppgift:

1. Nybyggnader för Bodens artilleriregemente (delvis anstånd).
2. Förplägnadsanstalten i Östersund (d:o).
3. Havremagasinet i Stockholm (anstånd).
4. Nytt etablissemang för Norrlands ingenjörkår (delvis anstånd).

5. Nytt etablissemang för Fälttelegrafkåren (anstånd).
6. Vinterförläggning för vissa truppförband (anstånd med återstoden, exercishus för Västernorrlands regemente).

På grund härav torde det enligt utskottets mening kunna ifrågasättas, huruvida icke en nedsättning i det äskade anslagsbeloppet bör ske. Med hänsyn till anslaget natur av förslagsanslag och då förut för ändamålet beviljade anslagsbelopp i avsevärd utsträckning överskridits, har utskottet dock icke ansett någon förändring böra vidtagas i det av Kungl. Maj:t föreslagna anslagets summa.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) för bestridande av uppkommande *merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén* å extra stat för år 1920 bevilja ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor,

b) förklara, att nämnda belopp skall tillsvidare utgå av tillfälliga lånemedel för att sedermera ersättas av lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål eller annan fond, dit köpeskillingarna för nu till lantförsvaret anslagna fastigheter, vilka med riksdagens samtycke försäljas, kunna komma att inflyta.

62:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60) att för bestridande av merkostnader för vissa efter antagandet av 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 300,000 kronor.

Merkostnader
för vissa efter
antagandet av
1914 års
härordning
beslutade
byggnads-
företag.
[60.]

Utredningen i ämnet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 500—504.

Förutom till de under nästföregående punkt omförmälda, i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsarbeten hava de senaste årens riksdagar anvisat medel till åtskilliga andra byggnadsföretag vid armén. Sålunda hava till nedan angivna företag beviljats följande belopp, nämligen:

Utskottets
yttrande.

till förplägnadsanstalt i Hässleholm	kronor 712,000: —
» ombyggnad av Karlsborgs vattenledning.....	» 160,000: —

till ökat förrådsutrymme för arméns reglementerade fordon	kronor 710,000: —
» anordnande av elektrisk belysning vid Upplands artilleriregemente	» 138,000: —
» anläggning av elektrisk högspänningsledning för militäretablissemangen å Järvafältet	» 29,000: —
» nybyggnads- och ändringsarbeten i arméförvaltningens ämbetshus	» 32,350: —
» nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt Göta artilleriregemente	» 912,163: —
varav hittills anvisats tillhopa 560,000 kronor, samt	
» anordnande av torkrum vid vissa kasernetablissemang	» 2,275,200: —
av vilket belopp hittills anvisats tillsammans 700,000 kronor.	

Den på grund av prisstegringarna erforderliga anslagsökningen utöver av riksdagen redan beviljade anslag beräknades uppgå till följande belopp:

Förplägnadsanstalten i Hässleholm	kronor 311,000: —
Ombyggnad av vattenledning å Karlsborg	» 40,000: —
Förråd för arméns reglementerade fordon	» 213,000: —
Elektrisk belysning inom Upplands artilleriregementes kasernetablissemang	» 100,000: —
Elektrisk högspänningsledning å Järvafältet	» 21,000: —
Nybyggnads- och ändringsarbeten i arméförvaltningens ämbetshus	» 16,000: —
Nya sjukhus vid Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt Göta artilleriregemente	» 230,000: —
Anordnande av torkrum vid vissa kasernetablissemang	» 700,000: —

Summa kronor 1,631,000: —

Då departementschefen ifrågasatt att en del av dessa byggnadsarbeten, vilka ännu icke påbörjats, skulle tills vidare uppskjutas, har det begärda anslaget endast upptagits med 300,000 kronor samt föreslagits att erhålla förslagsanslags natur.

Utskottet, som inhämtat att beslut numera fattats om uppskjutande av förplägnadsanstalten i Hässleholm (delvis anstånd), anläggningen av elektrisk högspänningsledning för militäretablissemangen å Järnafältet (anstånd) samt nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt Göta artilleriregemente (delvis anstånd), har med anledning härav och på grund av inträffat prisfall å en del materialier ansett det äskade beloppet kunna begränsas till 150,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för bestridande av *merkostnader för vissa efter antagandet av 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén* å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

63:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 61) får utskottet, under hänvisning till vad statsrådsprotokollet å sid. 504—506 i ärendet innehåller, hemställa,

Elektrisk kraft- och belysningsanläggning vid Hälsinge regemente.

att riksdagen må för anordnande av *elektrisk kraft och belysningsanläggning vid Hälsinge regemente* å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 37,500 kronor.

[61.]

64:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62) att för utförande av vissa arbeten å Dalregementets skjutbana vid Falun å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 28,000 kronor.

Arbeten å Dalregementets skjutbana.

[62.]

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 506—508.

Det begärda anslaget erfordras för beredande av erforderligt skydd å ifrågavarande skjutbana.

Utskottets yttrande.

Utskottet, som funnit anmärkningsvärt, att icke erforderliga säkerhetsordningar träffats redan vid banans byggande, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må för *utförande av vissa arbeten å Dalregementets skjutbana vid Falun* å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 28,000 kronor.

65:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63) att, i avvakten på den proposition, som kunde komma att avlåtas angående disponerande för arméns räkning av visst antal sängplatser å länslasarettet

Sängplatser å länslasarettet i Linköping.

[63.]

i Linköping, tillsvidare under fjärde huvudtiteln å extra stat för år 1920 beräkna ett belopp av 162,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 31 januari 1919 dagtecknad proposition (nr 70), under åberopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet öfver lantförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet angivna grunder sluta avtal med Östergötlands läns landsting angående disponerande för arméns räkning av tjugu sängplatser å länslasarettet i Linköping, dels ock såsom bidrag till förenämnda landsting för vidtagande av härav påkallad utvidgning av ifrågavarande länslasarett å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 162,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes i det vid propositionen nr 70 fogade statsrådsprotokollet.

Kungl. Maj:ts
framställning.

Kungl. Maj:ts nu gjorda framställning grundar sig på ett av en särskild kommitté (sjukhuskommittén) utarbetat förslag rörande sjukvårdens ordnande vid garnisonen i Linköping genom samarbete med den civila sjukvården å platsen, öfver vilket förslag försvarskommissionen avgivit yttrande, och därvid i huvudsak tillstyrkt detsamma. (Tvenne särskilda reservationer hava inom kommissionen avgivits.)

Departementschefen har i ärendet anført följande:

»Uppenbart är, att staten har att sörja för att arméns sjuka komma i åtnjutande av en i allo tillfredsställande sjukhusvård. De resurser, varöfver den militära sjukvården för närvarande förfogar, äro emellertid icke sådana, att en dylik sjukhusvård alltid kan beredas de sjuka. Då av såväl ekonomiska som andra skäl de militära sjukhusen svårigen kunna med avseende å läkar- och sjukvårdspersonal samt utrustning m. m. bringas upp till en med de civila sjukhusen fullt jämförlig nivå, har den tanken uppstått, att å de garnisonsorter, där länslasarett finnas, arméns svårare sjuka skulle kunna beredas vård å dessa under samma former och villkor som den civila befolkningen. Å andra sidan skulle å de platser, där väl militära men icke några civila sjukvårdsinrättningar finnas, de förra stå öppna jämväl för den civila befolkningen. Ett dylikt samarbete skulle lända icke blott den militära utan jämväl den civila sjukvården till avsevärt gagn i skilda hänseenden.

Den av Kungl. Maj:t tillsatta sjukhuskommittén har nu framlagt vissa allmänna riktlinjer för det sålunda planerade samarbetet mellan den militära och civila sjukvården ävensom ett i öfverensstämmelse härmed uppgjort förslag till ordnande av detta samarbete i Linköping,

där tre särskilda truppförband, nämligen Första och Andra livgrenadjärregementena samt Östgöta trängkår, äro förlagda. Förslaget, vilket tillkommit efter vissa mellan direktionen för Linköpings länslasarett och kommittén för nybyggnad vid lasarettet, å ena, samt sjukhuskommittén, å andra sidan, förda förhandlingar, innebär, att vid den utvidgning av länslasarettet, som enligt beslut av Östergötlands läns landsting är avsedd att inom den närmaste framtiden äga rum, 20 sängplatser å lasarettet skulle göras disponibla för arméns räkning. Enligt beslut den 11 september 1918 har landstinget förklarat sig villigt att vidtaga härav påkallade åtgärder. Såsom villkor härför har från landstingets sida fordrats, dels att staten ersätter landstinget såväl fulla kostnaden för utvidgning av den planerade nybyggnaden med det erforderliga antalet sängplatser som fulla engångskostnaden för utrustningen, dels ock att för armén tillhörande, å lasarettet intagna sjuka erläggas legesängsavgifter såsom för första klassens patienter å allmän sal. Dessa utgöra för närvarande 1 krona 25 öre för landstingsområdet tillhörande patienter och 2 kronor 50 öre för övriga patienter. Enligt uppgjorda kostnadsberäkningar skulle engångskostnaden uppgå till 7,500 kronor för sängplats samt engångskostnaden för inventarier och utrustningspersedlar m. m. till 600 kronor för sängplats. Det bidrag, staten skulle hava att till landstinget utgiva, skulle alltså belöpa sig till $[20 \times (7,500 + 600) =]$ 162,000 kronor.

De av sjukhuskommittén uppdragna allmänna riktlinjerna för ett samarbete mellan den militära och civila sjukvården finner jag i allo välgrundade och icke föranledande någon erinran från min sida.

Den med Östergötlands läns landsting träffade preliminära överenskommelsen angående detta samarbets ordnande i Linköping giver mig icke heller anledning till annan anmärkning, än att även jag, i enlighet med vad försvarskommissionen hemställt, anser önskvärt, att i den blivande överenskommelsen mellan staten och landstinget intagas erforderliga bestämmelser rörande villkoren och formerna för samarbetets upphörande ävensom föreskrift därom, att landstinget i dylikt fall skall vara skyldigt att till statsverket återbära så stor del av det för ifrågavarande 20 sängplatsers anordnande lämnade statsbidraget, som motsvarar det värde samma sängplatser då anses kunna hava för landstinget. Förhandlingar i sådant syfte torde därför böra med vederbörande inledas.

Förutsättningen för att ifrågavarande samarbete med länslasarettet i Linköping skall komma till stånd är, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, att de på statsmakterna ankommande åtgärderna vidtagas, innan landstinget nästinstundande höst skrider till definitivt beslut

om lasarettets utvidgning. Ehuru det med hänsyn till den förestående allmänna revisionen av vårt försvarsväsende skulle varit önskvärt, därest med frågans avgörande kunnat någon tid anstå, torde därför framställning dock redan nu böra göras till riksdagen om anvisande av det för ifrågavarande överenskommelses träffande erforderliga anslaget eller 162,000 kronor. Självfallet är, att, därest vid den tidpunkt, då landstinget skall slutligt behandla byggnadsfrågan, sådana ändrade förhållanden inträtt, att något behov för armén att å länslasarettet disponera ifrågavarande sängplatser icke längre föreligger, någon överenskommelse härom icke kommer att med landstinget träffas.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet har funnit den föreslagna uppgörelsen vara för staten fördelaktig samt ägnad att bereda armén tillhörande sjuka i Linköping bästa möjliga vård.

Utskottet har därför icke tvekat att tillstyrka det framlagda förslaget, och ansluter sig utskottet i fråga om den ifrågasatta överenskommelsens avfattning till den av departementschefen uttalade uppfattningen.

På grund av vad utskottet sålunda anført, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet den 31 januari 1919 angivna grunder sluta avtal med Östergötlands läns landsting angående disponerande för arméns räkning av tjugu sängplatser å länslasarettet i Linköping,

b) såsom bidrag till förenämnda landsting för vidtagande av härav påkallad utvidgning av ifrågavarande länslasarett å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 162,000 kronor.

Inköp av
fastigheter å
Järvafältet.

[64.]

66:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64) att för inköp av vissa fastigheter, att tilläggas Järvafältet, å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 13,669 kronor.

Utredningen i ärendet förekommer i statsrådsprotokollet sid. 509—511.

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:ts förslag avser inköpande för statens räkning och införlivande med Järvafältet av ett par mindre markområden, vilka med nuvarande disposition äro till hinder för övningarna å fältet.

Utskottet har icke funnit anledning till annan erinran mot förslaget än att det erforderliga beloppet, liksom övriga för markinköp å Järvafältet disponerade summor, bör utgå av tillfälliga lånemedel.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för *inköp av vissa fastigheter, att tilläggas Järvafältet*, å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 13,669 kronor att utgå av tillfälliga lånemedel.

67:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65) hemställer utskottet,

att riksdagen må för *inköp av en Jämtlands fältjägerregementes enskilda lägerkassa tillhörig byggnad å Frösö läger* å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Inköp av
mässbyggnad
å Frösö läger

[65.]

68:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 66) dels att i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Ingenjörmateriel, reservationsanslag», dels ock att under detta anslag anvisa ett belopp av 124,100 kronor.

Ingenjör-
materiel.
[66.]

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 513—515.

Från förevarande anslag skulle, i enlighet med riksstatssakkunnigas förslag, bestridas kostnaderna för

Utskottets
yttrande.

underhåll, eventuellt även anskaffning av ingenjörstabernas och ingenjörtruppernas ingenjörtekniska utrustning och fordon, av rid- och körscolepersedlar samt av instrument, verktyg och maskiner för ingenjörmaterielens tillverkning och besiktning,

anskaffning av råmaterialier och förbrukningsartiklar, samt arbetslöner åt civila arbetare vid fortifikationens tygverkstäder.

För närvarande utgå dylika utgifter endast från anslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel. Dessa utgifter, utgörande 124,100 kronor, hava nu överflyttats till nu förevarande anslag.

Någon ändring för år 1920 i fråga om detta å ordinarie stat upptagna belopp har ej av Kungl. Maj:t ifrågasatts. Det nya anslaget, som utbrutits ur ett reservationsanslag, har ansetts böra erhålla enahanda beteckning.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »*Ingenjörmateriel, reservationsanslag*»,

b) under detta anslag anvisa ett belopp av 124,100 kronor.

Flygövningar
och under-
håll av flyg-
materiel.

[67.]

69:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 67) att för anordnande av flygövningar och underhåll av flygmateriel å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 391,395 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 515 och 516 i åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Ifrågavarande anslag har beräknats efter samma grunder som för innevarande år, varjämte för ersättande av två störtade flygplan äskats 147,000 kronor.

På grund härav har ifrågavarande anslag upptagits till (244,395 + 147,000 =) 391,395 kronor.

Utskottet, som tagit del av till ärendet hörande hemliga handlingar, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må för anordnande av *flygövningar och underhåll av flygmateriel* å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 391,395 kronor.

Komplettering
av viss
ingenjör-
materiel.

[68.]

70:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 68) att av det för komplettering av viss ingenjörmateriel utav 1918 års riksdag beviljade anslaget, 366,200 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 83,300 kronor.

Utredningen i detta ärende återfinnes å sid. 517—519 av åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beviljade 1918 års lagtima riksdag för komplettering av viss ingenjörmateriel ett anslag av 366,200 kronor, sålunda beräknat:

för komplettering av fälttelegrafmaterielen.....	kronor 106,000: —
» » » radiotelegrafmaterielen.....	» 73,600: —
» » » fästningstelegrafmaterielen i	
Boden	» 186,600: —
<hr/>	
Summa kronor 366,200: —	

Härav anvisade riksdagen å extra stat för år 1919 ett belopp av 156,900 kronor, nämligen

för komplettering av fälttelegrafmaterielen.....	kronor	53,000: —
» » » radiotelegrafmaterielen.....	»	73,600: —
» » » fästningstelegrafmaterielen i	i	
Boden	»	30,300: —
Summa kronor		156,900: —

Å anslaget återstå alltså oanvisade:

för komplettering av fälttelegrafmaterielen.....	kronor	53,000: —
» » » fästningstelegrafmaterielen i	i	
Boden	»	156,300: —
eller tillhopa kronor		209,300: —

Kungl. Maj:t har nu föreslagit att av det beviljade anslaget måtte för år 1920 anvisas:

av det för komplettering av fälttelegrafmaterielen be-		
räknade beloppet återstående	kronor	53,000: —
av det för fästningstelegrafmaterielen i Boden beräk-		
nade beloppet	»	30,300: —
eller tillhopa kronor		83,300: —

Å tilläggsstat för år 1919 har därjämte äskats ett belopp av 59,650 kronor till bestridande av merkostnader för den materiel, var-till medel å 1919 års riksstat anvisats.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, får beträffande 1920 års stat hemställa,

att riksdagen må av det för *komplettering av viss ingenjörmateriel* utav 1918 års riksdag beviljade anslaget, 366,200 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 83,300 kronor.

71:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69) får utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande hemliga handlingarna, hemställa,

Viss ingenjör-materiel för infanteriet.

[69.]

att riksdagen må för anskaffning av *viss ingenjörmateriel för infanteriet* bevilja ett anslag av 70,000 kronor samt därav å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 35,000 kronor.

H. Diverse.

Ersättning
för rustning
och rotering.

72:o) Någon förändring i fråga om ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering har icke av Kungl. Maj:t nu ifrågasatts.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för år 1920 upptaga ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering med oförändrat belopp, 425,000 kronor.

Extra
utgifter.
[70.]

73:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70) att minska ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 650,000 kronor, med 35,000 kronor till 615,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 525—527.

Utskottets
yttrande.

Den av Kungl. Maj:t ifrågasatta nedsättningen uti förevarande anslags belopp är förorsakad av att vissa hittills av anslaget till extra utgifter bestridda kostnader numera beräknats under andra anslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 650,000 kronor, med 35,000 kronor till 615,000 kronor.

Kommittéer
och utred-
ningar.

74:o) Beträffande ordinarie förslagsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga har någon förändring icke av Kungl. Maj:t föreslagits.

Utskottet hemställer,

att ordinarie förslagsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga må i riksstaten för år 1920 uppföras med oförändrat belopp, 200,000 kronor.

75:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 71) att för beredande av semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 125,000 kronor.

Rörande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härmed för riksdagen

Semester åt
vid lantför-
svaret an-
ställda
arbetare.

[71.]

anmäla.

76:o) Den i statsrådsprotokollet på olika ställen lämnade utredningen rörande vissa av kristiden beroende förstärkningsanslag till flertalet av huvudtitelns ordinarie anslag giver vid handen, att av vederbörande myndigheter krav framställts på uppförande å extra stat för år 1920 av dylika förstärkningsanslag till ett sammanlagt belopp av omkring 31,000,000 kronor. På grund av statsfinansiella skäl samt med hänsyn därtill, att frågan om övningstidens längd för under år 1920 till tjänstgöring inkallade värnpliktiga ännu är svävande, ävensom i följd av svårigheterna att nu kunna någorlunda tillfredsställande beräkna de av kristiden föranledda ökade kostnaderna för 1920 års vidkommande, hava emellertid några förstärkningsanslag för sagda år icke av Kungl. Maj:t äskats.

Vissa förstärk-
ningsanslag.

På grund av omöjligheten att för närvarande ens tillnärmelsevis beräkna dessa utgifter, har utskottet icke funnit skäl frånga den av departementschefen uttalade uppfattningen, att med det definitiva reglerandet av ifrågavarande utgifter bör anstå till år 1920.

För bestridande av dylika merkostnader för innevarande år har däremot å tilläggsstat för samma år begärts anslag för följande ändamål:

1. Förstärkning av anslagen till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m. vid vissa verk, staber och inrättningar	kronor	96,275: —
2. Förstärkning av anslagen till krigshögskolor m. fl. undervisningsanstalter	»	65,425: —
3. Förstärkning av anslaget till hyra, expenser m. m. vid truppförbanden	»	125,350: —
4. Förstärkning av anslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel m. m.	»	36,000: —
Summa kronor		323,050: —

Beräkningen av de för innevarande år begärda förstärkningsanslagen har icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Ovan angivna förhållanden har utskottet härmed velat för riksdagen

omförmäla.

Anslag, som
böra utgå ur
riksstaten.

77:o) Kungl. Maj:t har slutligen (punkt 72) föreslagit riksdagen att ur riksstaten utesluta följande ordinarie anslag, nämligen:

[72.]

Övergångsstat, förslagsanslag, högst	kronor	5,200: —
Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet med dess kommandoexpedition, förslagsanslag	»	18,182: —
Tryckningskostnader för departementet med dess kommandoexpedition, förslagsanslag	»	7,000: —
Skrivmaterialier, expenser och bränsle m. m. för arméförvaltningen, reservationsanslag	»	31,900: —
Generalitetsstaten	»	233,120: —
Generalstabens fast anställda personal	»	345,395: —
Generalstabens övningar, expenser m. m., reservationsanslag	»	88,175: —
Artilleristaben	»	21,390: —
Kommandantsstaten	»	74,500: —
Krigshögskolor, reservationsanslag	»	118,485: —
Ridskolan, reservationsanslag	»	59,000: —
Skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, reservationsanslag	»	68,100: —
Artilleriskjutskolor, reservationsanslag	»	35,000: —
Krigsskolan, reservationsanslag	»	139,930: —
Volontärskolor m. m., förslagsanslag	»	200,000: —
Militärläkares och militärveterinärers undervisning, reservationsanslag	»	12,970: —
Avlöning och rekrytering m. m., förslagsanslag	»	18,559,000: —
Anställnings- och avskedspremier, förslagsanslag	»	360,600: —
Ökad avlöning för de till tjänstaldern äldsta bataljonsläkarna, förslagsanslag	»	27,000: —
Avlöning till bataljonsläkare vid fältläkarkåren, förslagsanslag	»	88,000: —

Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation, förslagsanslag, högst	kronor	1,891: —
Hyra, expenser m. m. vid truppförbanden, reservationsanslag	»	134,600: —
Landstormen, reservationsanslag	»	128,868: —
De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m., förslagsanslag	»	7,727,530: —
Intendenturkåren	»	750,852: —
Arméns diverse intendenturbehov, reservationsanslag	»	944,834: —
Arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten, reservationsanslag	»	2,307,725: —
Inkvarteringskostnader, förslagsanslag	»	1,088,307: —
Flyttningshjälp, förslagsanslag	»	12,000: —
Arméns byggnader, mötesfält och kommendant-skapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel, reservationsanslag	»	2,109,650: —
Vinterövningar, reservationsanslag	»	325,000: —
Garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden, reservationsanslag	»	175,700: —
Arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m., reservationsanslag	»	585,275: —
Resestipendier åt artilleri- och ingenjööfficerare, reservationsanslag	»	7,000: —
Resestipendier åt officerare vid infanteriet, kavalleriet, trängen och intendenturkåren, reservationsanslag	»	15,000: —
Stipendier för fältläkarkåren	»	21,600: —
Resestipendier åt militärläkare, reservationsanslag	»	2,000: —
Studiestipendier för underofficerare och furirer av första klassen, reservationsanslag	»	19,200: —
Lega av hästar för truppförbandens övningar, reservationsanslag	»	808,251: —
Avlöningsförbättring för vissa vaktmästare	»	8,000: —

Då utskottet uti föreliggande utlåtande under särskilda punkter upptagit samtliga de ordinarie anslag, som bära i 1920 års riksstat uppföras, får utskottet hemställa,

att de i innevarande års riksstat uppförda ordinarie anslag under fjärde huvudtiteln, vilka icke här-
ovan särskilt omförmälts, må ur riksstaten uteslutas.

Stockholm den 12 maj 1919.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, O. M. Strömberg, H. F. Lamm, G. M. H. Ekelund, A. C. Lindblad, O. Bergqvist, C. G. Ekman, H. G. W. Wrangel, J. L. Widell, E. A. Hallin, A. R. Rooth* och *J. S. Almer* samt

från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *J. Olofsson, N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. Wiklund* i Brattfors, *A. Anderson* i Råstock, *J. Jönsson* i Revinge, *O. H:son Waldén, P. A. Hansson* i Stockholm, *P. B. Nilsson* i Landeryd, *J. Erlansson, A. Mossberg* och *K. E. W. Söderhielm*.

Reservationer.

Vid punkt 3:o (arméförvaltningen) av herr *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Kungl. Maj:ts förslag — — — — — anledning till erinran.

Till stöd för framställningen om uppförande å extra stat av ett flertal beställningar har av Kungl. Maj:t åberopats, att en väsentlig ökning skett i arméförvaltningens arbetsbörda. Utskottet har visserligen funnit detta skäl värt beaktande, men har dock funnit, att detta ökade arbete till största delen varit beroende på med härordningens genomförande och de under krigsåren upprepade inkallelserna till tjänstgöring för rikets försvar sammanhängande förhållanden. Särskilt gäller detta ifråga om inrättande av en ny byrå, revisionsbyrå, å arméförvaltningen, och just denna byrås arbetsområde måste sålunda komma att under den närmaste tiden väsentligen inskränkas. Att för övrigt under nuvarande förhållanden, innan ännu frågan om vårt blivande försvarsväsen i någon mån hunnit ordnas, genomföra en så avsevärd utvidgning av arméförvaltningen som av Kungl. Maj:t ifrågasatts har utskottet funnit mindre lämpligt.

På grund av vad utskottet sålunda anført har utskottet icke kunnat tillstyrka, att de för revisionsbyrån avsedda eller av densammas tillkomst beroende beställningarna nu uppföras å extra stat. Medel bör enligt utskottets mening alltså icke beviljas för avlöning åt en tjänsteman i vardera tredje, andra och första lönegraden. Däremot bör under detta anslag inräknas det förut för en extra föredragande hos arméförvaltningen under anslaget till extra utgifter upptagna arvode å 6,825 kronor. Det å extra stat erforderliga anslagsbehovet bör följaktligen upptagas med $(35,790 - 7,800 - 5,600 - 3,900 - 662: 50 + 6,825 =) 24,652: 50$ eller avrundat 24,655 kronor.

Det såsom arvode — — — — — uppförda arvoden m. m.
I övrigt — — — — — erinran.»

Vid punkt 4:o) (förstärkning av arbetskrafterna i arméförvaltningen) av herr *P. A. Hansson* i Stockholm, vilken ansett, att utskottet, under hänvisning till vad under närmast föregående punkt anförts, bort hemställa,

»att riksdagen må till förstärkning av arbetskrafterna i arméförvaltningen å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 24,655 kronor.»

Vid punkt 16:o) (rekryteringskostnader) av herr *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utan att nu ingå på frågan om lämpligheten av det nuvarande systemet för rekrytering har utskottet ansett, att någon nedsättning i det av Kungl. Maj:t äskade anslaget bör kunna göras. I anslaget har ett belopp av 96,600 kronor beräknats att utgå såsom premie åt värnpliktige, som taga fast anställning. Detta belopp synes kunna inbesparas, med hänsyn till den alltmera framträdande svårigheten att på den vägen rekrytera det fast anställda manskapet. Anslaget till anställnings- och avskedspremier har heller icke, enligt vad utskottet inhämtat, under det senaste året kunnat helt förbrukas. Då med hänsyn till den förestående allmänna revisionen av vårt försvarsväsen det heller icke kan anses önskvärt att nu företaga en mera omfattande rekrytering, bör någon begränsning även av övriga rekryteringskostnader kunna ske. Därmed tillgodoses även de sparsamhetssynpunkter, som under det nuvarande statsfinansiella läget göra sig starkt påmind. Utskottet anser

sig därför böra förorda en nedsättning av beloppet för ytterligare rekryteringskostnader till 100,000 kronor. Det av Kungl. Maj:t för år 1920 äskade beloppet skulle då komma att minskas med sammanlagt 196,600 kronor till 614,350 kronor.

Utskottet hemställer alltså

att riksdagen må

1:o) i riksstaten uppföra ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Rekryteringskostnader, reservationsanslag»,

2:o) under detta anslag anvisa ett belopp av 614,350 kronor.»

Vid punkt 27:o) (utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet m. m.) av herr *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»För anordnande under år 1919 — — — summa kronor 51,800: —. Kungl. Maj:t har nu — — — för samma år.

Då utskottet icke funnit sig övertygat om nödvändigheten av att under nuvarande ändrade förhållanden anordna ifrågavarande extra utbildningskurser vid skjutskolan, har utskottet icke kunnat tillstyrka Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag

Utskottet hemställer därför,

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke må av riksdagen bifallas.»

Vid punkt 31:o) (frivilliga skytteväsendet) av herrar *A. C. Lindblad*, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. Anderson* i Råstock, *O. H. Waldén* och *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet delar motionärernas uppfattning, att anslaget till det frivilliga skytteväsendets befrämjande tillhör de anslag, som då det gäller att begränsa militärutgifterna till det oundgängligen nödvändiga i första hand böra besparas. Fyra av regeringens ledamöter, statsråden Thorsson, Undén, Rydén och Palmstierna, ha också till statsrådsprotokollet låtit anteckna, att de ansett framställning till riksdagen om anslag till berörda ändamål icke böra göras.

Mot Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 366 att av tillgängliga reservationer å anslaget för år 1919 bereda dyrtidsbidrag åt vissa befattningshavare hos skytteförbundens överstyrelse har utskottet intet att erinra.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

I. med bifall till den av herr O. Nilsson i Örebro m. fl. väckta motionen avslå Kungl. Maj:ts framställning rörande anslag för 1920 till det frivilliga skytteväsendets befrämjande;

II. — — — — —.»

Vid punkt 32:o (soldathemsverksamhet) av herrar *A. C. Lindblad*, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *A. Anderson* i Råstock, *O. H. Waldén* och *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Ifrågavarande anslag i sin nuvarande form för understödjande av soldathemsverksamheten beviljades vid gemensam votering vid 1916 års riksdag med 192 röster mot 159. Anslaget har hittills fördelats mellan föreningar, »som verka för ökad trevnad åt manskapet och för deras höjande i sedligt och religiöst hänseende». Enligt utskottets mening bör dylik verksamhet, i den mån den kan anses påkallad, icke överlåtas åt enskilda med statsmedel understödda föreningar.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må med bifall till den av hr Johansson i Uppmälby väckta motionen avslå Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.»

Vid punkt 40:o (överdrag till filter) av herr *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beviljade 1918 års riksdag för anskaffning av överdrag till filter ett anslag av 880,000 kronor samt anvisade därav å extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag ett belopp av 220,000 kronor. Enligt vad för riksdagen anmäldes, skulle anslaget fördelas att utgå under loppet av fyra år. Kungl. Maj:t har nu (punkt 38) hemställt, att av förevarande anslag måtte å extra stat för år 1920 anvisas ett belopp av 220,000 kronor.

Enligt vad utskottet inhämtat har den för överdragen avsedda väven hittills icke kunnat anskaffas. Det för 1919 anvisade beloppet är därför alltjämt i sin helhet odisponerat. Med hänsyn härtill och i betraktande av den statsfinansiella situationen, som just nu nödvändiggör

den största sparsamhet, finner utskottet att med fortsatt medelsanvisning för berörda ändamål bör tills vidare anstå.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må av riksdagen bifallas.»

Vid punkt 41:o) (utrustning åt landstormen) av herrar *A. C. Lindblad*, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. Anderson* i Råstock, *O. H. Waldén* och *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Departementschefen har ansett, att med hänsyn till det statsfinansiella läget det å det av 1918 års riksdag beviljade anslaget återstående beloppet (1,755,800—877,900) = 877,900 kronor bör fördelas på två år. Samma skäl synes utskottet kunna åberopas för ett uppskjutande t. v. av ytterligare anvisning av medel. Därtill kommer att landstormens framtida ställning givetvis blir föremål för omprövning vid den förestående allmänna försvarsrevisionen och att de beslut, som efter en sådan omprövning eventuellt komma att fattas, kunna inverka även på frågan om landstormens utrustning.

Utskottet hemställer därför,

a) att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må av riksdagen bifallas;

b) att hrr Nilssons och Sjöströms ovanberörda motion i vad den avser ifrågavarande anslag må anses besvarad med vad under punkt a) beslutats.»

Vid punkt 44:o) (remontering) av herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *J. Olofsson* i Digernäs och *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»Enligt vad utskottet inhämtat, råder för närvarande ingen vakans i stamhästarnas antal. Däremot saknas 311 remonter. Med anledning av den inskränkning i värnpliktsövningarna, som på grund av spanska sjukan ägt och som torde komma att ytterligare äga rum, synes skäl föreligga att räkna med en minskad avgång i hästbeståndet. Redan av detta skäl synas inköpen av remonter kunna för nästa år inställas. Här för tala ytterligare dels de för närvarande orimligt högt uppdrivna hästpriserna och dels hänsyn till den förestående allmänna försvarsrevisionen. Vid denna revision måste frågan om en avveckling av vårt nuvarande

militärväsen komma att tagas under övervägande. Men även om därvid en fullständig avveckling icke skulle anses nu kunna äga rum, kan man med stor bestämdhet utgå ifrån, att i allt fall det gamla önskemålet om minskning av kavalleriet kommer att vinna beaktande. Det skulle under sådana förhållanden vara orimligt att i avvaktan på denna utredning anstränga statens finanser med utgifter för remontinköp.

Utskottet har därför ansett sig böra tillstyrka den i hr Roséns ovan nämnda motion gjorda hemställan om avslag på Kungl. Maj:ts förevarande framställning. Däremot har utskottet, med hänsyn därtill att frågan om kavalleriets framtida ställning självklart blir föremål för prövning i samband med den allmänna försvarsrevisionen, icke funnit anledning tillstyrka motionärens förslag om att riksdagen skulle hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamma åtgärder för minskning av kavalleriet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, med bifall till den i herr Roséns motion därom gjorda hemställan, icke må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.»

Vid punkt 46:o (lastautomobiler) av herr *P. A. Hansson* i Stockholm, som anser, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Av den i statsverkspropositionen lämnade redogörelsen framgår, att avsikten är att förändra karaktären av ifrågavarande anslag från att vara avsedd för premiering av lastautomobiler till att avse inköp för arméns räkning av sådan materiel. 1918 års riksdag har medgivit en sådan ändrad disposition av för åren 1917 och 1918 beviljade medel. Ett fortgående på denna väg synes utskottet böra föregås av en närmare utredning rörande behovet av lastautomobiler för arméns räkning. En sådan utredning bör givetvis taga hänsyn till vad som efter den förestående allmänna försvarsrevisionen kan komma att beslutas rörande arméns framtida organisation. Det för år 1919 beviljade anslaget synes alltså böra tillsvidare reserveras och fortsatt beviljande av anslag för ändamålet anstå.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må av riksdagen bifallas»;

av herr *C. G. Ekman*.

Vid punkt 51:o) (fält- och fälttjänstövningar) av herrar *A. C. Lindblad*, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. Anderson* i Råstock, *O. H. Waldén* och *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet har vid prövningen av möjligheterna att begränsa utgifterna under 4:e huvudtiteln kommit till den uppfattningen, att förevarande för år 1920 begärda anslag bör kunna besparas. Såväl de värnpliktiga som befolkningen främst i de trakter, där de större fälttjänstövningarna skulle komma att äga rum, skulle helt visst gärna se, om de bleve befriade från de uppoffringar och obehag, som dylika övningar pläga bereda. Deras anordnande torde heller icke kunna anses med hänsyn till vårt lands trygghet nödvändigt.

Av förevarande anslag avses också att bestrida kostnaderna för sådana fältövningar, som huvudsakligen avse befälsutbildning. Utskottet håller före att ävenledes dylika övningar böra i största möjliga mån begränsas. Men även om Kungl. Maj:t skulle finna, att statens åtagande gentemot officerare och andra med hänsyn till deras utbildning icke medger ett fullständigt inställande av fältövningarna, torde ändock intet särskilt anslag behöva för år 1920 beviljas. Enligt vad utskottet inhämtat lära nämligen inga större fälttjänstövningar komma att äga rum i år, och den reservation, som sålunda måste uppstå på det å 1919 års stat beviljade anslaget, torde lämna tillgång till bestridande av kostnaderna för eventuella mindre fältövningar under 1920.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må av riksdagen bifallas.»

Vid punkt 52:o) (kaderövningar vid landstormen) av herrar *A. C. Lindblad*, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. Anderson* i Råstock, *O. H. Waldén* och *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Enligt vad utskottet inhämtat har Kungl. Maj:t bestämt, att kaderövningar vid landstormen under innevarande år icke skola anordnas. Utskottet håller före att några särskilda skäl för återupptagande av dessa övningar under 1920 icke föreligga. Utskottet, som sålunda icke anser sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts anslagsäskande i denna punkt, förutsätter att Kungl. Maj:t, därest så skulle befinnas nödigt, framlägger för nästa års riksdag förslag om undantag från tillämpning av den 21 juni 1916 utfärdad lag om skyldighet för vissa värnpliktiga att deltaga i kaderövning vid landstormen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen med bifall till herrar Nilssons i Kristianstad och Sjöströms motion må avslå Kungl. Maj:ts förevarande framställning.»

Vid punkt 56:o (vapen och ammunition) av herrar *A. C. Lindblad*, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *J. Olofsson* i Digernäs, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. Anderson* i Råstock, *O. H. Waldén* och *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Under krigsåren har tillverkningen av ammunition m. m. väsentligt ökats. Detta har bland annat haft till följd en ökning av arbetareantalet vid statens ammunitionsfabriker. Sålunda har sedan 1914 personalen vid Åkers krutbruk ökats från 56 till 72 och vid ammunitionsfabriken från 429 till 556. Med hänsyn till det förändrade läge, som i och med världskrigets avslutande inträtt, synes en begränsning i denna tillverkning åter böra ske. Redan genom den i utsikt ställda nedsättningen i de värnpliktiges övningstid minskas behovet av ammunition. Innan det blivit definitivt bestämt om och i så fall i vilken utsträckning militära övningar skola äga rum under år 1920, har utskottet emellertid saknat fasta utgångspunkter för en ny beräkning av behovet. Utskottet har dock funnit, att en nedsättning i det av Kungl. Maj:t äskade anslaget bör ske och föreslår därför att detta minskas till 2,000,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel under titel »*Vapen och ammunition m. m., reservationsanslag*»,

b) minska detta anslag, nu 3,709,700 kronor, med 1,709,700 kronor till 2,000,000 kronor.»

Vid punkt 57:o (handvapen och kulsprutemateriel) av herr *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beviljade 1918 års riksdag för fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel ett anslag av 5,237,400 kronor. Därav anvisades å extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag ett belopp av 2,000,000 kronor. Återstoden av anslaget avsågs att fördelas med 1,637,400 kronor för år 1920, 900,000 kronor för år 1921 och 700,000 kronor för år 1922.

Kungl. Maj:t har nu föreslagit riksdagen att för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 1,637,400 kronor för förevarande ändamål.

Under de senaste åren har tillverkningen vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori varit starkt forcerad. Detta framgår bland annat därav, att arbetsstyrkan, enligt vad utskottet inhämtat, sedan 1914 ökats från 249 till 453 man.

Utskottet behjärtar det av departementschefen i fjolårets statsverksproposition gjorda uttalandet rörande angelägenheten av att kunna så vitt möjligt utan tvångsavskedande successivt minska den forcerade tillverkningen. Å andra sidan synes det emellertid utskottet icke rimligt att under det förändrade läge, som i och med krigets avslutande inträtt, fortsätta tillverkningen av krigsmateriel efter under helt andra förhållanden uppgjorda planer. I synnerhet den i 1918 års plan ingående anskaffningen av kulsprutor och kulspruteutredning synes utskottet böra starkt begränsas. För att om möjligt undvika tvångsavskedanden i större omfattning av arbetare synes det böra tagas i övervägande, huruvida icke tillverkning av annat slag kan igångsättas vid gevärsfaktoret. Departementschefen omnämner, att utredning redan igångsatts angående möjligheten att där tillverka skrivmaskiner och dokumentskåp för statens behov. Utskottet förmenar, att denna utredning lämpligen bör utvidgas till att ayse möjligheten även av annan ny tillverkning, såsom till exempel av jaktvapen. Såsom rörelsekapital för den fortsatta tillverkningen vid gevärsfaktoret finner utskottet lämpligen böra anvisas ett belopp av 1,000,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må utav det av 1918 års riksdag för fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel beviljade anslaget, 5,237,400 kronor, å extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 1,000,000 kronor, att enligt Kungl. Maj:ts beprövande användas för upprätthållande av driften vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori.»

Vid punkt 60:o (nya sjukhus) av herrar *C. G. Ekman*, *J. B. Eriksson* i Grängesberg och *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Enligt vad utskottet inhämtat har med anledning av anmälda beräknade merkostnader för ifrågavarande nya sjukhus Kungl. Maj:t infortrat försvarskommissionens yttrande. I sitt den 19 februari detta år avgivna utlåtande anför kommissionen bl. a. följande:

'Av den lämnade redogörelsen framgår, att 1918 års riksdag för uppförande av nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands ingenjörkår samt Göta artilleriregemente beviljat ett anslag av 912,163 kronor, samt att enligt arméförvaltningens beräkning för byggnadsarbetenas fullbordande under nu rådande förhållanden skulle erfordras ett ytterligare anslag av 230,000 kronor. Kostnaderna skulle alltså uppgå till sammanlagt 1,142,163 kronor, eller till omkring 25 procent mera än nästlidet år beräknades.

Enligt vad kommissionen inhämtat hava arbetena å uppförande av ifrågavarande sjukhus ännu icke påbörjats, ej heller äro några kontrakt med avseende å desamma avslutade. Av de för byggnadsarbetena anvisade medel har endast disponerats ett belopp av 6,500 kronor i och för bestridande av vissa annons- och byråkostnader.

Att sjukhusförhållandena vid ifrågavarande tre truppförband lämna mycket övrigt att önska ävensom att behov av genomgripande förändringar härutinnan föreligger vill kommissionen icke bestrida. Med hänsyn till det ändrade läge, vari frågan om vårt försvarsväsende numera kommit, ävensom till de avsevärda kostnader uppförandet av de beslutade nya sjukhusbyggnaderna under nu rådande förhållanden skulle medföra, håller emellertid kommissionen före, att med igångsättande av ifrågavarande byggnadsarbeten bör tillsvidare anstå. Att truppförbanden genom arbetenas uppskjutande ännu en tid få vidkännas vissa olägenheter är visserligen sant, men dessa olägenheter torde komma att i icke ringa mån minskas, därest, på sätt i årets statsverksproposition ställts i utsikt, bevaringsrekrytskolorna hädaneftre komma att förläggas enbart till sommarhalvåret i stället för såsom nu jämväl till vintern.

På grund av vad sålunda anförts får försvarskommissionen hemställa, att med uppförandet av ifrågavarande nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt Göta artilleriregemente må tillsvidare anstå.'

Mot kommissionens sålunda avfattade utlåtande hade fyra av kommissionens ledamöter anført reservation med yrkande, att med uppförande av den beslutade sjukpaviljongen vid Norrlands trängkår måtte

tillsvidare anstå, men att övriga byggnadsarbeten måtte i vederbörlig ordning komma till utförande.

Kungl. Maj:t har numera fattat beslut om uppskov tills vidare med uppförandet av ovan nämnda sjukpaviljong. Utskottet håller emellertid före att på de av försvarskommissionen anförda skäl även med uppförandet av övriga här ifrågavarande sjukhus bör tills vidare anstå. Någon ytterligare anvisning av medel torde sålunda icke nu vara påkallad.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må av riksdagen bifallas.»

Vid punkt 61:o) (merkostnader för 1914 års byggnadsföretag) av herrar *A. C. Lindblad*, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. Anderson* i Råstock, *O. H. Waldén* och *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Kungl. Maj:t har föreslagit — — — — äskat ett förslagsanslag av 1,000,000 kronor.

Enligt vad utskottet erfarit har emellertid arbetet på ett flertal av ifrågavarande byggnadsföretag numera helt eller delvis inställt. Utskottet förutsätter att eventuellt ännu pågående arbeten endast bedrives i den utsträckning, som på grund av redan träffade avtal eller med hänsyn till de uppförda byggnadsdelarnas bevarande mot förstörelse kan anses nödvändigt. Med en sådan begränsning av arbetena torde det vara möjligt att hålla kostnaderna inom ramen för av riksdagen redan anvisade medel. Något anslag till bestridande av merkostnader skulle då icke för nästa år vara behövt.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må av riksdagen bifallas.»

Vid punkt 62:o) (merkostnader för byggnadsföretag, beslutade efter år 1914) av herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *A. Anderson* i Råstock, *O. H. Waldén* och *P. A. Hansson* i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Enligt vad utskottet inhämtat har försvarskommissionen beträffande flertalet av nu ifrågavarande byggnadsföretag föreslagit åtgärder, som

överflödiggöra anslag för bestridande av merkostnader. Beträffande ombyggnad av Karlsborgs vattenledning har försvarskommissionen icke hörts. Enligt vad utskottet inhämtat ha arbetena med denna ombyggnad ännu icke påbörjats, och utskottet förutsätter att med arbetenas påbörjande får anstå i avvaktan på billigare byggnadskostnader. I fråga om elektrisk belysning inom Upplands artilleriregementes kasernetablissemang har försvarskommissionen förordat infordrandet av nya anbud. Den avsevärda nedgången i priserna på elektrisk materiel torde möjliggöra en reducering till minst hälften av den beräknade merkostnaden för ifrågavarande anläggning. Det anslag till merkostnader, som av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskats, synes utskottet alltså kunna nedsättas till 50,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för bestridande av *merkostnader för vissa efter antagandet av 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén å extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag av 50,000 kronor.*»

av herr C. G. Ekman, vilken ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Under hänvisning till den uppfattning, undertecknad vid punkt 60 företrätt rörande uppförandet av nya sjukhus vid Västernorrlands regemente och Göta artilleriregemente har jag på denna punkt — i vilken ingår jämväl förslag om tilläggsanslag för sjukhusbyggnaderna ifråga med belopp, som överskrida, vad utskottet velat tillstyrka för samtliga under punkten omnämnda, icke uppskjutna arbeten — yrkat att utskottet skulle hemställa,

att Kungl. Maj:ts proposition icke måtte av riksdagen bifallas.»

Vid punkt 65:o) (sängplatser å länslasarettet i Linköping) av herr P. A. Hansson i Stockholm, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Av den i Kungl. Maj:ts proposition lämnade redogörelsen framgår att vid den förberedande behandlingen av detta ärende meningsskiljaktigheter framträtt inom såväl sjukhuskommittén som försvarskommissionen.

Till försvarskommissionens yttrande ha herrar Hansson och Sävström avgivit följande reservation:

»I sitt uttalande till statsrådsprotokollet den 18 december 1918 framhöll hans excellens herr statsministern nödvändigheten av en genomgripande revision av vårt försvarsväsen bl. a. med hänsyn till folkets bärkraft och den fredliga kulturens behov. Det definitiva igångsättandet av denna revision ansågs dock böra anstå, intill dess att dess allmänna förutsättningar i den nya europeiska statsordningen klarnat. En preliminär granskning av de försvarsanstalter, som redan nu kunna och böra begränsas eller uppskjutas, ansågs emellertid böra omedelbart företagas.

Vid prövningen av ärenden, som för sådan granskning remitterats till försvarskommissionen, synes oss denna böra utgå ifrån att nya anslag böra tillstyrkas, endast om de avse att fylla omedelbart trängande behov. Det samarbete mellan den militära och civila sjukvården, som av sjukhuskommittén föreslagits, synes oss *icke* fylla något sådant omedelbart behov. Dess praktiska förverkligande bör därför enligt vårt förmenande anstå, till dess den definitiva försvarsrevisionen kunnat företagas.

Av denna grund ha vi inom försvarskommissionen yrkat, att den för sin del skulle tillsvidare avstyrka bifall till den av sjukhuskommittén gjorda framställningen.»

Såsom framgår av detta yttrande ha meningsskiljaktigheterna icke gällt lämpligheten av själva det ifrågasatta samarbetet mellan den militära och den civila sjukvården. Det har endast ifrågasatts, huruvida icke med inledandet av ett sådant samarbete bör anstå i avvaktan på den allmänna försvarsrevisionens resultat. Då självklart ett samarbete av denna art inverkar på frågan om organiserandet av arméns sjukvård över huvud taget, finner utskottet goda skäl föreligga för det ifrågasatta anståndet. Utskottet har därför icke funnit anledning att närmare pröva innehållet i den föreslagna överenskommelsen med Östergötlands läns landsting.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må av riksdagen bifallas.»

av herr *J. B. Eriksson* i Grängesberg.

Tabell över anslagen under riksstatens för år 1920
fjärde huvudtitel.

Lantförsvarsdepartementet.

	Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Departementschefen	17,000			
Departementet	134,200			
Arméförvaltningen	362,879			
Förstärkning av arbetskrafterna i arméförvaltningen, <i>förslagsanslag</i> , högst		35,800		
Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., <i>förslagsanslag</i>	21,975,000			
Tillfällig lönerreglering för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>		¹⁾ 64,700		
Förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom den civila statsförvaltningen samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel, <i>förslagsanslag</i>		¹⁾ 15,600		
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	116,600			
Inkvarteringsordnande i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	21,450			
Extra lönetillägg, <i>förslagsanslag</i>		125		
kade arvoden åt lärarpersonalen vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, <i>förslagsanslag</i> , högst		4,300		
Dagavlöningstillägg åt indelt manskap, <i>förslagsanslag</i>		94,300		
Mötesbidrag, <i>förslagsanslag</i>		80,000		
Provisoriskt avlöningstillägg till officerare m. fl. vid till Boden förlagda truppförband och formationer, <i>förslagsanslag</i>		67,600		
Tillfällig löneförbättring för viss personal vid armén, <i>förslagsanslag</i>		¹⁾ 4,020,000		
Rekryteringskostnader, <i>reservationsanslag</i>	810,950			
Arméns reservstater, <i>förslagsanslag</i>	462,000			
Arméns personal över stat, <i>förslagsanslag</i>	360,000			
Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	134,000			
Höjning av dagtraktamentena, <i>förslagsanslag</i>		250,000		
Flyttningersättning, <i>förslagsanslag</i>	46,500			
Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	28,500		24,469,079	4,632,425

¹⁾ Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöfver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.				
Penningbidrag och penningtillskott, <i>förslagsanslag</i>	1) 6,218,000			
Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, <i>förslags- anslag</i>	1) 740,600			
Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	525,300		7,483,900	
Undervisning, understöd, expenser m. m.				
Undervisnings- och gymnastikmateriel samt under- visningsanstalter och utbildningskurser, <i>reserva- tionsanslag</i>	547,621			
Vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infante- riet och kavalleriet, <i>reservationsanslag</i>		60,350		
Vissa kostnader för krigsskolans verksamhet, <i>för- slagsanslag</i> , högst		55,000		
Studiestipendier, <i>reservationsanslag</i>	32,200			
Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, <i>reservationsanslag</i>	24,000			
Frivilliga skytteväsendets befrämjande, <i>reservations- anslag</i>		1,626,000		
Soldathemsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>		10,000		
Skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m., <i>re- servationsanslag</i>	295,710			
Skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden, <i>reserva- tionsanslag</i>	155,175			
Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	120,500			
Vissa arbeten å mobiliseringsverket, <i>reservations- anslag</i>		28,700	1,175,206	1,780,050
Förplägnad, intendenturmateriel, remonte- ring, övningar m. m.				
Mathållning, <i>förslagsanslag</i>	1) 9,084,000			
Munderingsutrustning, <i>reservationsanslag</i>	1) 5,276,611			
Kasernutredning, intendenturfordon m. m., <i>reserva- tionsanslag</i>	1,621,404			
Överdrag till filter, <i>reservationsanslag</i>		220,000		
Intendenturutrustning åt landstormen, <i>reservations- anslag</i>		400,000		
Inventarier i nya kasernetablissemang, <i>reservations- anslag</i>		160,000		
Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden, <i>reservationsanslag</i>	1) 2,305,316			
Remontering, <i>reservationsanslag</i>	884,880			
Furagering, <i>förslagsanslag</i>	4,578,838			
Premiering av lastautomobiler, <i>reservationsanslag</i> .	40,000			

1) Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöfver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Drift och underhåll av personautomobiler, <i>förslagsanslag</i>		66,000		
Truppförbandens övningar, <i>reservationsanslag</i>	1) 2,089,459			
Vinterrekrytskolor, <i>förslagsanslag</i>		224,100		
Sjötransportmateriel för Karlskrona och Vaxholms grenadjärregementens övningar, <i>förslagsanslag</i> , högst		100,000		
Fält- och fälttjänstövningar, <i>reservationsanslag</i>	640,000			
Kaderövningar vid landstormen, <i>förslagsanslag</i>		35,000	26,515,508	1,205,100
Sjukvård m. m.				
Sjuk- och veterinärvård m. m., <i>reservationsanslag</i>	682,501			
Arméns bakteriologiska laboratorium, <i>förslagsanslag</i>		8,000		
Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, <i>reservationsanslag</i>		10,000	682,501	18,000
Vapen och ammunition.				
Vapen och ammunition m. m., <i>reservationsanslag</i>	3,541,711			
Fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel, <i>reservationsanslag</i>		1,637,400	3,541,711	1,637,400
Byggnader och ingenjörmateriel.				
Byggnader, övningsfält och skjutbanor, <i>reservationsanslag</i>	1,842,645			
Fullföljande av arbetena å kasernetablissemang för femton infanteriregementen, <i>reservationsanslag</i>		1) 6,000,000		
Nya sjukhus för Västernorrlands regemente och Norrlands trängkår samt för Göta artilleriregemente m. m., <i>reservationsanslag</i>		182,163		
Merkostnader för vissa i samband med 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén, <i>förslagsanslag</i> , att utgå av tillfälliga lånemedel		1,000,000		
Merkostnader för vissa efter antagandet av 1914 års härordning beslutade byggnadsföretag vid armén, <i>förslagsanslag</i>		150,000		
Elektrisk kraft- och belysningsanläggning vid Häl- singe regemente, <i>reservationsanslag</i>		37,500		
Vissa arbeten å Dalregementets skjutbana vid Falun, <i>reservationsanslag</i>		28,000		
Disponerande för arméns räkning av visst antals sängplatser å länslasarettet i Linköping, <i>reservationsanslag</i>		162,000		

1) Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöfver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Inköp av vissa fastigheter, att tilläggas Järvafältet, <i>reservationsanslag</i> , att utgå av tillfälliga lånemedel		13,669		
Inköp av en Jämtlands fältjägarregementes en- skilda lägerkassa tillhörig byggnad å Frösö läger, <i>reservationsanslag</i>		10,000		
Ingenjörmateriel, <i>reservationsanslag</i>	124,100			
Flygövningar och underhåll av flygmateriel, <i>reserva- tionsanslag</i>		391,395		
Komplettering av viss ingenjörmateriel, <i>reservations- anslag</i>		83,300		
Viss ingenjörmateriel för infanteriet, <i>reservations anslag</i>		35,000	1,966,745	8,093,027
Diverse.				
Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>	425,000			
Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	615,000			
Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>förslagsanslag</i>	200,000			
Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare, <i>förslagsanslag</i>		¹⁾ 125,000	1,240,000	125,000
Summa			67,074,650	17,491,002

¹⁾ Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöfver särskilt utlåtande framdeles kommer att avgivas.